

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ОН-ЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
“ІННОВАЦІЇ У ПТАХІВНИЦТВІ”,
ПРИСВЯЧЕНА ВСЕСВІТНЬОМУ ДНЮ ЯЙЦЯ
10 жовтня, 2025**

*Прогрес науки визначається працями її вчених і
цінністю їх відкриттів.*

Луї Пастер

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL ONLINE CONFERENCE
"INNOVATIONS IN POULTRY",
DEDICATED TO WORLD EGG DAY
October 10, 2025**

*The progress of science is determined by the works
of its scientists and the value of their discoveries.*

Louis Pasteur

Шановні учасники!
Щиро вітаємо всіх на
V Міжнародній науково-практичній
он-лайн конференції
“Інновації у птахівництві”

Сподіваємося, що кожен відвідувач
знайде тут корисну інформацію та
нові можливості для наукового
партнерства

З повагою,
організаційний комітет

Dear participants!
You are sincerely welcome to visit
the V International scientific and
practical online conference
“Innovations in Poultry”
dedicated to World Egg Day.
We hope that every visitor will find here
useful information and new
opportunities for scientific partnership

Best regards,
organizational committee

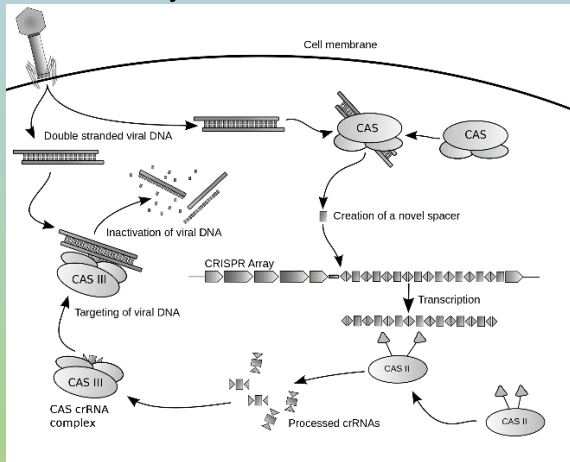
Секція 1. Розведення та генетика

Section 1. Breeding and genetics

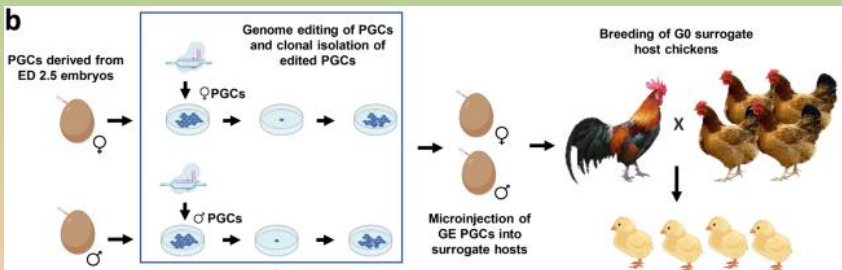

Що таке геномне редагування (CRISPR/Cas9)?

CRISPR/Cas9 — це технологія редагування геному, де за допомогою комплексу білка Cas9 і РНК-гіда точно розрізають та модифікують ДНК живих організмів. Механізм взято від імунної системи бактерій, яку вони застосовують проти вірусів. "Генетичними ножицями" вчені видаляють або замінюють ділянки ДНК, що розвиває у птахів стійкість до вірусів, дає можливість «впаювати» нові ознак чи блокувати гени.

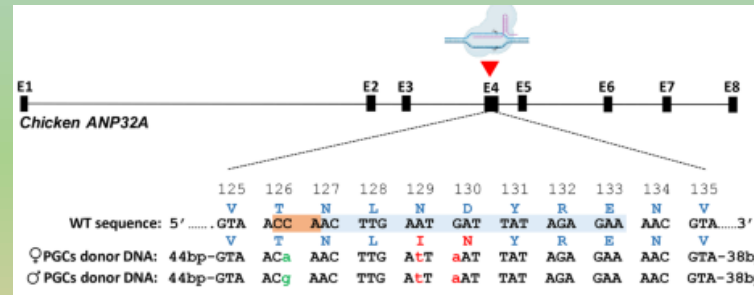
Процес технології CRISPR/Cas9

Редагування зародкових клітин (PGC) для розвитку у курей стійкості до вірусу пташиного грипу

Науковці виділяли статеві клітини з ембріонів курей та внесли дві точкові мутації, щоб кури були стійкі до вірусу. Статеві клітини вводили у ембріонів сурогатних господарів разом з **хімічним імунним димеризатором "В/В compound"** (активує апоптоз статевих клітин господаря) для того щоб у курей не утворювались їх рідні статеві клітини, а були тільки модифіковані статеві клітини. Мутантні кури розвивались і їх спарювали. Від них отримували потомство, яке було чистою лінією, тобто тільки мало модифіковані гени в статевих клітинах, проти вірусу.

Стратегія редагування ANP32A

Дві зміни нуклеотидів (червоні літери) вводять міссенс-мутації аспарагіну (N) у положенні N129I та аспарагінової кислоти (D) у положенні D130N. Третя зміна нуклеотиду (зелені літери) є синонімічною мутацією в gRNA PAM і служить маркерним контролем для алейного внеску від чоловічих та жіночих сурогатних господарів.

Використання технології CRISPR/Cas9 матиме величезний успіх у подальших дослідженнях, дасть можливість отримувати тварин з високими показниками виходу м'яса, 100% стійкістю до вірусів та інших захворювань чи навіть зі змінним складом речовини, яку тварина виробляє. Також з'явиться можливість контролювати швидкість та тривалість росту організмів.

Збільшення маси м'язів у курей за допомогою нокаута гена MSTN

В Японії було проведено порівняльний аналіз росту та фенотипічних характеристик курчат дикого типу та курчат із нокаутом гена MSTN (MSTN KO). За перші 18 тижнів життя курей середня маса тіла в обох груп поступово зростала, але маса тіла курчат із нокаутом гена MSTN була суттєво більшою. У курчат дикого типу середньодобовий приріст поступово збільшувався до 13-го тижня, а потім знижувався, проте у курчат із нокаутом гена MSTN залишався стабільно високим до 18-го тижня. Це означає що у птахів є стійкий прискорений ріст. Детальний фенотипічний аналіз у 18 тижнів показав, що у самців курчат із нокаутом гена MSTN значно більша маса грудних і нижніх м'язів: вага ніжок була вищою на 55,3%. При цьому маса черевного жиру у була зменшеною майже на 78%. Вага внутрішніх органів (серце, селезінка, печінка, шлунок) істотно не відрізнялася від дикого типу. Серед самок істотних відмінностей у загальній масі тіла не зафіксовано, однак темпи росту та м'язова маса були дещо вищими у курчат із нокаутом гена MSTN.

ВПЛИВ ВНУТРІШНЬОСІМЕЙНОЇ МІНЛИВОСТІ МАСИ ЯЄЦЬ НА ЯКІСТЬ РЕМОНТНОГО МОЛОДНЯКУ М'ЯСО-ЯЄЧНИХ КУРЕЙ

Панькова Світлана, pankova_sm@i.ua
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Вступ

Одним із завдань сучасної селекції є пошук додаткових ознак, що підвищують ефективність відбору та сприяють поліпшенню якості молодняку і продуктивності дорослого поголів'я. Перспективним є залучення до селекційних критеріїв показників внутрішньосімейної мінливості, зокрема за масою яєць. Це дозволяє більш комплексно оцінювати племінну цінність птиці та прогнозувати господарсько-корисні якості нащадків.

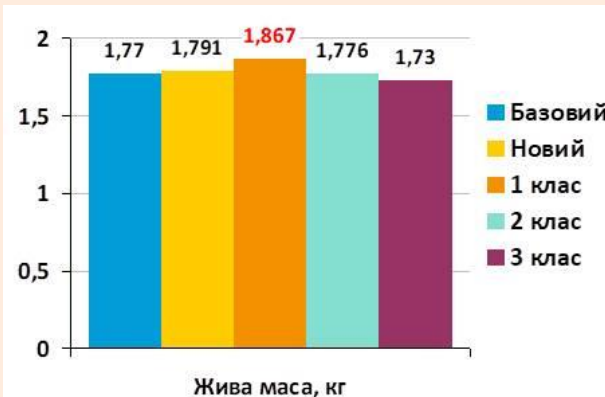
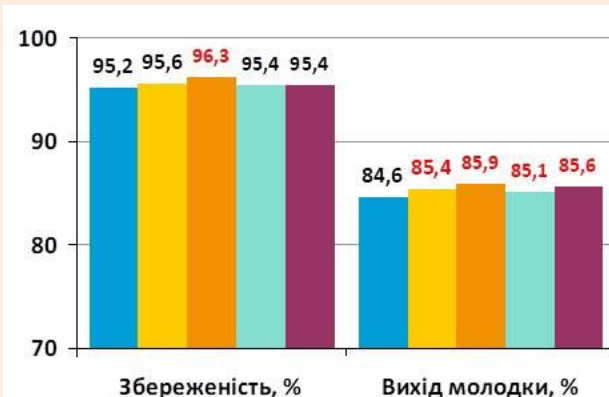
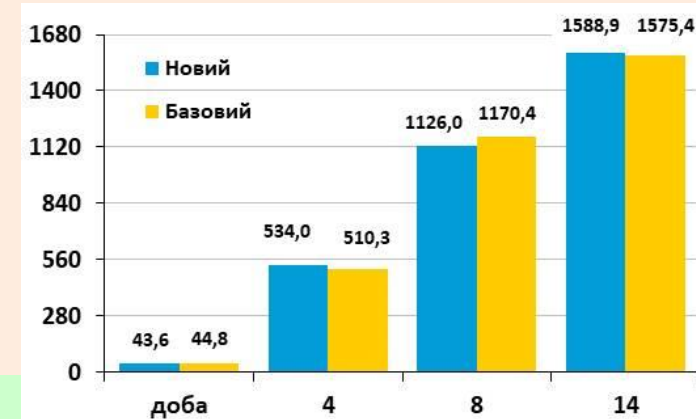

Методи

У досліді вивчали молодняк від курей, відібраних за двома методами: традиційним (базовим) і з використанням показника варіабельності маси яєць (новий). Для аналізу сформовано групи, а також додатково виділено класи матерів залежно від рівня мінливості маси яєць. Вивчали збереженість, динаміку живої маси, середньодобові прирости, якість молодняку при переведенні у 17-тижневому віці (збереженість, вихід кондиційної молодки, жива маса).

Результати

Збереженість молодняку протягом 14–17 тижнів була високою (95,2–95,6 %) і практично не відрізнялася між групами базового та нового відбору. Динаміка росту також залишалася подібною: середньодобові прирости за 14 тижнів становили 15,6–15,8 г. У 17 тижнів жива маса молодок досягала 1,77 кг у базовій групі і 1,79 кг у новій, що свідчить про відсутність істотної різниці. Однак при деталізації за класами матерів у новій групі відзначено перевагу молодняку від 1 класу: його жива маса становила 1,87 кг, що на 4,1–7,3 % перевищувало показники інших класів. Вихід кондиційної молодки за нового відбору був дещо вищим (85,4 % проти 84,6 % у базовому), а в розрізі класів варіював від 85,1 до 85,9 %.

Висновки

Залучення показника внутрішньосімейної мінливості маси яєць у відбір курей сприяє покращенню якості ремонтного молодняку, що проявляється у підвищенні виходу кондиційної молодки та перевазі за живою масою окремих груп. Отримані результати свідчать про перспективність використання цього критерію в селекційних програмах м'ясо-яєчних курей.

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ ОБРОШИНСЬКОЇ СІРОЇ ПОРОДНОЇ ГРУПИ ГУСЕЙ

Ференц Любов, l.v.ferenz@gmail.com; Петрів Михайло, dribne.obroshyno@gmail.com
Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН
Федорович Василь, fedorovych@lvet.edu.ua
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології
імені С. З. Гжицького

Вступ. Гусівництво, як перспективна галузь птахівництва, у виробництві м'яса птиці, належить до числа галузей, які за порівняно незначних затрат праці, кормів і часу дають високоякісну продукцію. Збільшення виробництва продукції гусівництва, покращення її якості можливе за рахунок оцінки і раціонального використання наявного генофонду гусей та системи відбору гусей за ознаками несучості.

Мета та методи досліджень. Метою роботи було підвищення репродуктивних якостей і вдосконалення селекційного стада оброшинської сірої породної групи. Дослідження проводили згідно методології та організації наукових досліджень в умовах ДП «ДГ Миклашів» та у відділі дрібного тваринництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН. Об'єктом досліджень були гуси оброшинської сірої породної групи.

Результати. Проведеними дослідженнями встановлено, що гуси I групи (ОС-5♀ × ОС-3 ♂) мали наступні показники продуктивності: несучість 38,6 шт. яєць на голову, середня маса яйця 160,0 г, заплідненість – 80,2 %, виводимість – 72,4 %. Проте гуси II групи (ОС-3♀ × ОС-5♂) мали кращі показники продуктивності та інкубаційних якостей: несучість була вища на 3,4 %, заплідненість – на 3,9 та вивід гусенят на 4,1 % щодо I групи.

Висновки. Внаслідок проведеної селекційно-племінної роботи гуси II дослідної групи (ОС-5 ♂ × ОС-3 ♀) за показниками продуктивності та репродуктивної здатності переважали своїх ровесників.

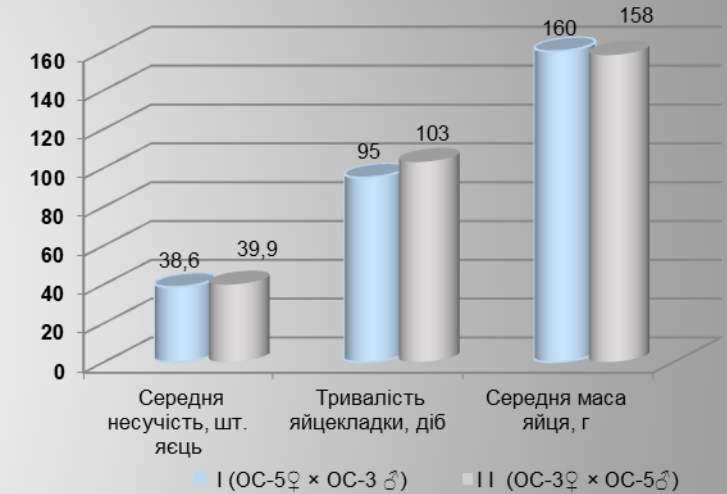

Рис. 1. Показники несучості маточного поголів'я гусей

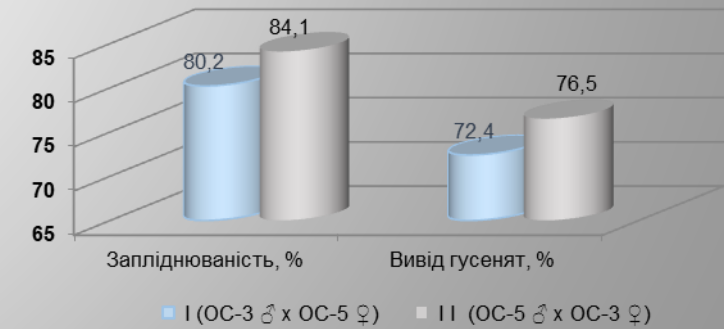

Рис. 2. Результати інкубації гусячих яєць, %

Секція 2. Годівля птиці, якість та безпечність кормів

Section 2. Poultry feeding, quality and safety of feed

ВПЛИВ ФІТОБІОТИКА НА ЯЄЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ПЕРЕПЕЛІВ

Алексеев Всеволод, dealingdep@gmail.com

Чудак Роман, romanchudak@ukr.net

Вінницький національний аграрний університет

Вступ

Доцільність використання фітобіотичних кормових добавок полягає в їх позитивному впливі на організм, що допомагає збільшити продуктивність та знизити виробничі витрати, при цьому забезпечуючи екологічну безпечність виробництва

Матеріали і методи

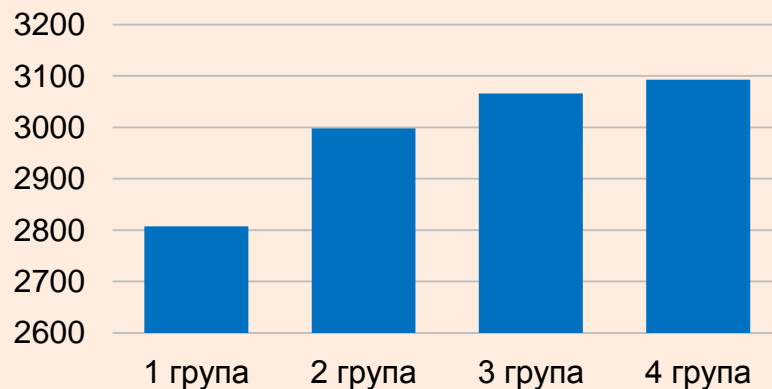
В умовах віварію ВНАУ було сформовано 4 групи перепілок по 50 голів кожна – контрольну та три дослідні. Дослідні птахи до повнораціонного комбікорму отримували фітобіотик Liptosa Expert у дозах 1,5, 2 та 2,5 г/кг. Корму в 2-ій, 3-ій та 4-ій групі, відповідно. Представлено проміжні дані за 3 місяці досліджу.

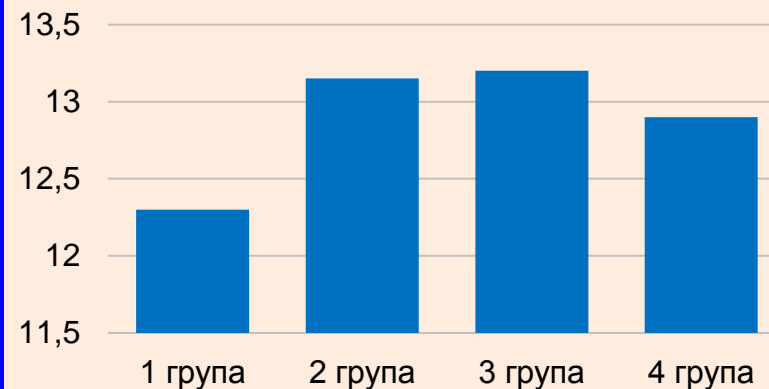
Висновки

Додавання до основного раціону фітобіотичної добавки Liptosa Expert в раціон перепілок-несучок у дозі 1,5-2,5 г/кг корму збільшує кількість отриманих яєць на 6,8-10,19% та їх масу на 4,9-7,3%. Приріст отриманої яєчної маси на 14,18-17,21% порівняно з контролем.

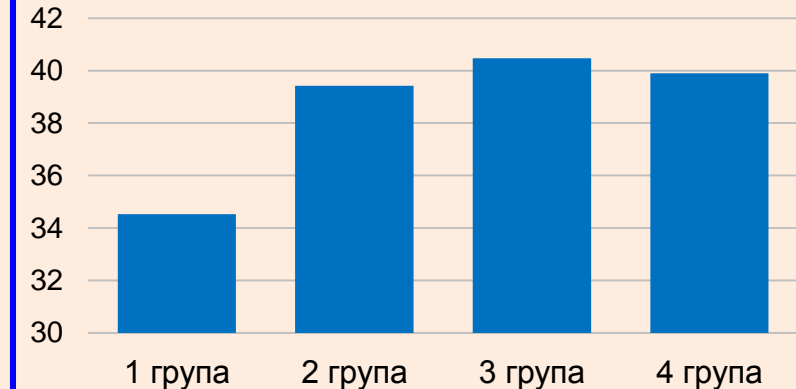
Валовий збір яєць, шт.

Маса яйця, г

Яйцемаса, кг

МЕХАНІЗМ ДІЇ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН ЛИСТЯ ВОЛОСЬКОГО ГОРІХА У ГОДІВЛІ ПТИЦІ

Гавілей Олена, elena.gaviley@gmail.com
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Вступ

Використання природних альтернатив, здатних забезпечувати антиоксидантний, протимікробний та імуностимулюючий ефекти без негативного впливу на здоров'я людини і тварин, є актуальним напрямом у сучасному птахівництві. Одним із перспективних рослинних джерел біологічно активних речовин (БАР) є горіх волоський (*Juglans regia* L.). Листя цієї рослини містять широкий спектр сполук – поліфеноли, флавоноїди, дубильні речовини, хлорогенову кислоту та юглон, які характеризуються вираженими антиоксидантними, протимікробними, протизапальними й імуностимулюючими властивостями.

Результати

Проведені дослідження дозволили з'ясувати механізм дії фітодобавки, що полягає у здатності листя волоського горіха знижувати інтенсивність оксидативного стресу, підвищувати імунний захист та оптимізувати метаболічні процеси. Це сприяє поліпшенню фізіологічного стану і продуктивності птиці. Такий ефект обумовлений комплексом біологічно активних речовин (БАР) – поліфенолами, флавоноїдами, дубильними речовинами, хлорогеновою кислотою та юглоном.

Висновки

Використання листя волоського горіха у годівлі курей доцільне як природне джерело антиоксидантної, антимікробної та імуномодулюючої дії, що сприяє підвищенню адаптивних можливостей, метаболічної стабільності та продуктивності птиці.

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ КОРМІВ У ПТАХІВНИЦТВІ

Дмитро Гуренко, gyry1986@gmail.com
Державна дослідна станція
птахівництва ІТ НААН

Вступ

Безпечність та якість продукції птахівництва є ключовим фактором її конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках. У процесі євроінтеграції Україна поступово гармонізує національне законодавство з вимогами ЄС щодо виробництва, переробки та реалізації харчових продуктів тваринного походження. Це створює нові можливості для розвитку галузі, але й накладає додаткові вимоги до виробників.

Методи

У роботі здійснено аналіз основних нормативно-правових актів України у сфері птахівництва (Закони України «Про ветеринарну медицину», «Про безпечність та якість харчових продуктів», підзаконні акти), а також окремих положень права Європейського Союзу.

Висновок

Правове забезпечення безпечності продукції птахівництва є необхідною умовою інтеграції України до європейського ринку. Подальша гармонізація законодавства має поєднувати адаптацію до вимог ЄС із підтримкою малих і середніх виробників, що дозволить не лише підвищити якість продукції, а й забезпечити розвиток галузі в цілому.

Три кити протидії фальсифікації кормів у птахівництві

⚖️ Законодавство

- ✓ Регламентация складу кормів,
- ✓ Простежуваність всіх етапів виробництва,
- ✓ Відповідальність операторів ринку
- ✓ Гармонізація з ЄС

🔍 Державний контроль

- ✓ Інспекції виробництва і кормів,
- ✓ Лабораторний аналіз кормів,
- ✓ Впровадження HACCP

💻 Інновації

- ✓ Сертифікація виробництва,
- ✓ Електронне маркування,
- ✓ Блокчейн-технології,
- ✓ Інформаційні кампанії

Результати

Правове забезпечення безпечності кормів у птахівництві включає:

- ✓ Закон України «Про безпечність та гігієну кормів» – регламентує простежуваність, маркування, відповідальність операторів.
- ✓ Закон України «Про державний контроль...» – передбачає інспекції, лабораторні дослідження, контроль системи HACCP.
- ✓ Вимоги ЄС (Регламенти № 1831/2003, № 1881/2006) – визначають норми щодо кормових добавок і рівнів контамінантів.
- ✓ Сучасні інструменти – сертифікація виробництва, електронне маркування, застосування блокчейн-технологій.
- ✓ Освітньо-інформаційні кампанії – підвищують обізнаність виробників і споживачів.

Аналіз показує, що національне законодавство поступово адаптується до європейських вимог, зокрема у частині простежуваності продукції, відповідальності операторів ринку, впровадження системи HACCP.

ВІДГОДІВЛЯ БРОЙЛЕРІВ У П'ЯТЬ ЕТАПІВ. ОНЛАЙН КАЛЬКУЛЯТОР

Іщенко Юрій, avian@meta.ua

Ісіченко Наталія, isichenko.natasha@gmail.com

Байдевлєтова Ольга

Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

- ❑ **Вступ.** Розроблена браузерна програма для планування в режимі он-лайн витрат кормів, оцінки економічної ефективності та щоденного нормування годівлі і контролю живої маси при вирощуванні бройлерів.
- ❑ **Методи.** Нормативна база даних щодо кривої росту живої маси бройлерів та рекомендації по годівлі. Рецепти кормів розраховували з використанням розробленої у програмі Mathcad моделі оптимізації раціонів корму для птиці. Економічні розрахунки здійснювались експрес-методом від частки кормів у структурі собівартості виробництва.
- ❑ **Результати.** Елементи керування програмою дозволяють оперативно визначати потребу кормів та компонентів для їх виготовлення.
- ❑ **Висновки:** розроблений онлайн калькулятор дає можливість обрати оптимальну ціну продукції, визначити прибуток і рентабельність виробництва, раціонально використовувати корми та вести облік їхніх запасів.

Відгодівля бройлерів у 5 етапів v-25.1 **HELP**

Дата початку виробництва Режим розрахунку

Сьогодні 22.09.2025 , ПН На сьогодні **Рахувати** **C** **Техпідтримка**

Термін вирощування 70 діб

КОРМИ
РЕЦЕПТ
КОМПОНЕНТИ
ПРИБУТОК
ДОВІДКА

Готовий корм

1 мішок = 10 кг

Корм власного виробництва

КОМБІКОРМ	кг (мішків)	Сума, кг
Престарт 1 - 14 доба	52.30 (5.2)	52.30
Старт 15 - 27 доба	139.30 (13.9)	191.60
Гроуер 28 - 36 доба	151.90 (15.2)	343.50
Фініш 37 - 49 доба (Жива маса 2,6 - 3,5 кг)	275.00 (27.5)	618.50
Фініш 50 - 70 доба (Жива маса 4,5 - 5,5 кг)	490.50 (49.0)	1109.00

Корм: Престарт 1-14 доба

Норма годівлі	
На 1 голову за добу, г	47
На стадо за добу, кг	4.7
Використано, кг	28.80
Залишок до кінця етапу годівлі, кг (мішків)	23.50 (2.35)

Доба життя	Тиждень
10 <input type="text"/>	2
Поголів'я птиці	100 <input type="text"/>
Норматив живої маси, г	
Жива маса 1 особини	281
План приросту за добу	39
План приросту за тиждень	243

© 2025 г. For Poultry. Іщенко Ю.Б.

ВПЛИВ ПРОБІОТИКІВ НА ЯЄЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ПЕРЕПЕЛІВ

Качанов Ігор, kachanovigor5@gmail.com; Побережець Юлія, науковий керівник
Вінницький національний аграрний університет

Вступ

Збалансоване харчування людини неможливе без якісних продуктів тваринного походження. Підвищення їх безпечності починається з турботи про здоров'я птиці. Використання пробіотичних добавок є природним і надійним способом підтримати мікрофлору кишечника, зміцнити імунітет та підвищити продуктивність без застосування антибіотиків.

Матеріали та методи

Схема науково-господарського дослідження

Група	Кількість тварин у групі, гол	Тривалість, діб		Особливості годівлі
		зрівняльного	основного	
1-контрольна	50	7	105	ОР (повнораціонний комбікорм)
2-дослідна	50	7	105	ОР + «Гардізен М» (500 г/т корму)
3-дослідна	50	7	105	ОР + «Гардізен М» (1000 г/т корму)
4-дослідна	50	7	105	ОР + «Гардізен М» (1500 г/т корму)

Висновок

Застосування пробіотика «Гардізен М» позитивно вплинуло на продуктивність перепелів. Найкращі результати отримано у 3-й групі: валовий збір яєць зріс на 49,9%, несучість — на 50%, інтенсивність несучості — на 49,9%, маса яєць — на 8,6% порівняно з контролем. Також покращилися морфологічні показники: маса білка, шкаралупи та форма яєць.

Результати

Морфологічні показники якості яєць у перепілок

Показник	Група			
	1—контрольна	2 – дослідна	3 – дослідна	4 – дослідна
Маса яєць, г	11,5±0,11	11,9±0,16	12,5±0,08***	11,6±0,12
Маса г: - білка	6,5±0,07	6,6±0,06	6,9±0,07***	6,5±0,05
- жовтка	3,7±0,05	3,9±0,07*	3,8±0,04	3,8±0,06
- шкаралупи	1,3±0,02	1,4±0,02**	1,8±0,02***	1,3±0,02
Відношення маси жовтка до білка	0,56±0,01	0,59±0,006*	0,55±0,01	0,58±0,01
Діаметр яйця, см: - малий	2,6±0,06	2,7±0,06	2,9±0,08**	2,7±0,05
- великий	3,4±0,07	3,5±0,08	3,6±0,07	3,4±0,07
Індекс форми, %	76,4±0,69	77,1±0,95	80,5±0,49***	79,4±0,63**
Співвідношення діаметрів	1,30±0,02	1,29±0,03	1,24±0,01*	1,25±0,03

Несучість перепелів за дії пробіотичної кормової добавки

Показник	Група			
	1-контрольна	2-дослідна	3-дослідна	4-дослідна
Валовий збір яєць, шт.	3590±5,90	4980±8,67***	5385±6,75***	4055±10,23***
Несучість за період дослідження, шт.	71,8±0,60	99,6±0,79***	107,7±1,43***	81,1±1,51***
Інтенсивність несучості, %	64,1±0,55	88,9±0,67***	96,1±1,16***	72,4±1,17***

ЕФЕКТИВНІСТЬ МОДЕЛЮВАННЯ АНТИОКСИДАНТНОЇ АКТИВНОСТІ РАЦІОНУ ДЛЯ ГОДІВЛІ КУРЕЙ

Котик Анатолій, amkotyk@ukr.net,
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Вступ

Антиоксидантна активність зернових культур має важливе значення для збереження здоров'я та продуктивності птиці. Використання кормів з підвищеним природним антиоксидантним та антимікробним потенціалом розглядається як альтернатива синтетичним добавкам. Метою дослідження було оцінити економічну ефективність таких кормів у порівнянні зі стандартним раціоном.

Методи

Дослід проведено на курях батьківського стада яєчного напрямку продуктивності: контроль отримував стандартний комбікорм без урахування АОА компонентів, для дослідної групи розроблено раціон з оптимальним рівнем АОА (27,48 мг/г).

Результати

Економічний розрахунок підтвердив доцільність використання комбікорму з підвищеною антиоксидантною активністю (АОА), оскільки при однаковій нормі згодовування (115 г/гол./день) у дослідній групі відмічено вищу несучість (110,11 проти 107,56 шт. на несучку) та більший вихід інкубаційних яєць (66,3% проти 65%), що забезпечило підвищення прибутку до 224,8 тис. грн. проти 210,6 тис. грн. у контролі; при цьому додаткові витрати на визначення АОА не вплинули на собівартість, яка навіть знизилася (6,99 проти 7,32 грн. за яйце) за рахунок більшого виходу продукції.

Висновки

Загальна економічна ефективність використання комбікорму з підвищеною АОА становила 4,78 тис. грн., що підтверджує доцільність контролю АОА компонентів корму та оптимізації рецептури для підвищення продуктивності й ефективності птахівництва.

Показник	Контроль	Дослід
Початкове поголів'я	200	200
Тривалість досліду (днів)	182	182
Збереженість (%)	96	98
АОА готового корму, мг/г (в АКЕ)	19,93	27,48
Вихід інкубаційних яєць (%)	65,0	66,3
Загальна кількість корму (кг)	4102,28	4144,14
Витрати на дослідження АОА (6 шт.)	-	360
Витрати на корм (тис. грн)	49,23	49,73
Загальні витрати (тис. грн)	100,32	101,04
Кількість інкубаційних яєць (тис. шт.)	13,70	14,45
Кількість товарних яєць (тис. шт.)	7,38	7,35
Виручка від реалізації яєць (тис. грн)	310,96	325,83
Собівартість 1 інкубаційного яйця (грн)	7,32	6,99
Прибуток (тис. грн)	210,60	224,80
Економічна ефективність (тис. грн)	-	4,78

ВПЛИВ ФІТОБІОТИКА НА НЕСУЧІСТЬ ТА ОБМІН РЕЧОВИН У ПЕРЕПЕЛІВ

Лебідь Ярослав, yariklebid2517@gmail.com; Чудак Роман, науковий керівник
Вінницький національний аграрний університет

Вступ

У зв'язку із заборонаю антибіотиків у годівлі тварин дедалі більшого значення набувають кормові добавки природного походження. Фітобіотики – безпечна альтернатива антибіотикам, що покращує обмін речовин, продуктивність і якість продукції птиці. Вони нетоксичні, добре засвоюються та не залишають залишків у продуктах харчування.

Матеріали та методи

Схема досліді на перепілках-несучках

Група	Кількість тварин у групі, гол	Тривалість, діб		Особливості годівлі
		зрівняльного	основного	
1-контрольна	50	10	170	ОР (повнораціонний комбікорм)
2-дослідна	50	10	170	ОР + «Сангровіт Екстра» (75 г/т корму)
3-дослідна	50	10	170	ОР + «Сангровіт Екстра» (150 г/т корму)
4-дослідна	50	10	170	ОР + «Сангровіт Екстра» (300 г/т корму)

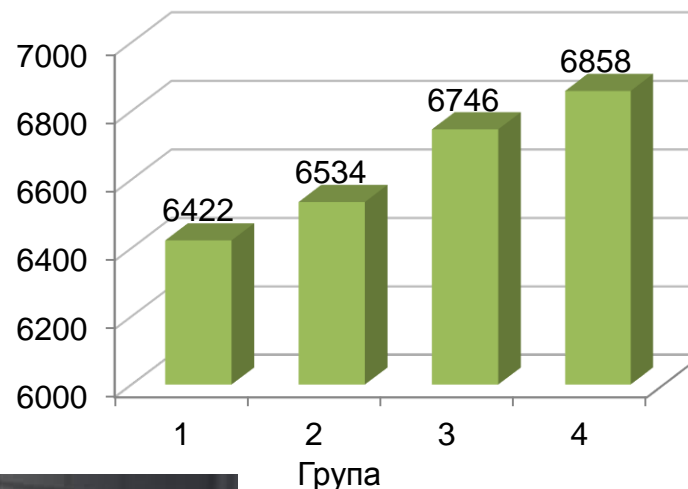

Висновок

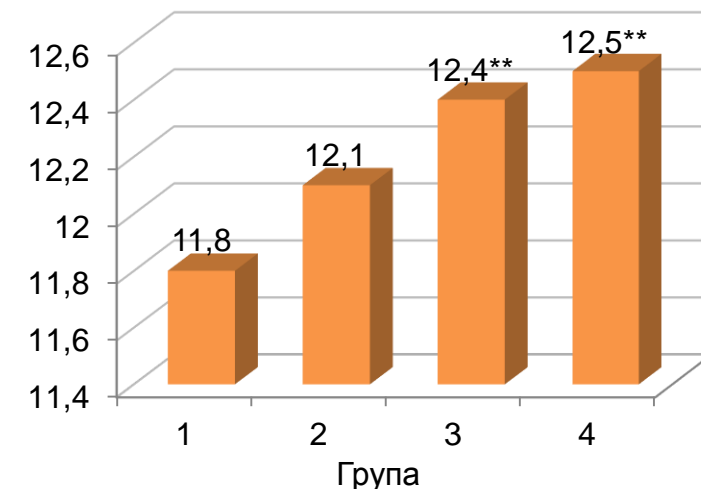
Додаткове використання у годівлі перепілок-несучок середньої дози фітобіотичної добавки «Сангровіт Екстра» підвищує несучість, перетравність поживних речовин та ретенцію мінеральних елементів корму.

Результати

Валовий збір яєць, шт.

Маса яєць, г

Коефіцієнти перетравності поживних речовин корму перепілками-несучками, % ($x \pm SD$, n=4)

Показник	Група			
	1–контрольна	2–дослідна	3–дослідна	4–дослідна
Суша речовина	55,2 ± 1,14	64,8 ± 2,04**	61,5 ± 1,28**	60,2 ± 1,14*
Протеїн	67,2 ± 0,92	75,4 ± 0,89***	77,3 ± 1,05***	76,5 ± 0,62***
Жир	60,4 ± 1,06	68,5 ± 0,98***	72,6 ± 0,94***	70,4 ± 1,09***
Клітковина	6,2 ± 2,34	10,6 ± 1,75	12,4 ± 2,27	8,3 ± 2,06
БЕР	80,5 ± 0,85	85,8 ± 0,67**	92,6 ± 0,45***	90,2 ± 0,57***

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДОБАВОК МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ПОГОДЖЕННЯ У ГОДІВЛІ ПТИЦІ

Лісовий Дмитро , lisovyi.dmytro@gmail.com;

Огороднічук Галина, науковий керівник

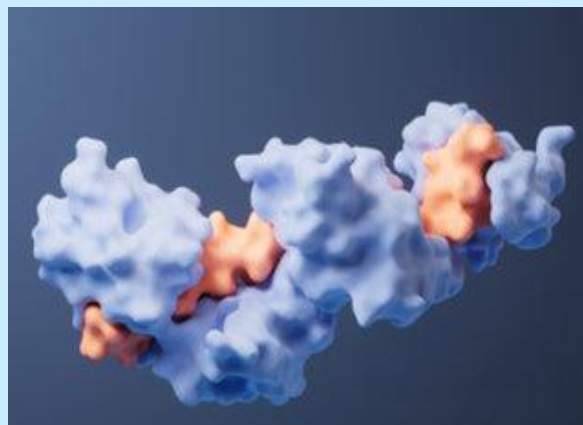
Вінницький національний аграрний університет

ВСТУП

Висока вартість комбікормів спонукає до пошуку дешевших альтернатив. Одним із інноваційних рішень є використання ферментних препаратів

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИКА

Аналіз наукових джерел і експериментальних даних щодо впливу екзогенних ферментів у годівлі птиці

ВИСНОВКИ:

Ферментні препарати є ефективним інструментом підвищення продуктивності та економічності птахівництва.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ:

Ферментні добавки:

- покращують засвоєння корму
- знижують собівартість
- поліпшують здоров'я птиці
- зменшують екологічне навантаження

Добавка «Сібензим ДП 100» (250–500 г/т):

- несучість+5%
- маса яєць ↑ на 2–3%
- яйця: більше жиру, каротиноїдів
- краще засвоєння поживних речовин
- зниження впливу токсинів

Добавка «Ладозим Прокси» (60–100 мг/кг):

- приріст курчат бройлерів+21%

Введення фітази:

- підвищення ваги та товщини яєць

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЛИСТЯ ВОЛОСЬКОГО ГОРІХА В РАЦІОНАХ КУРЕЙ

Полякова Людмила, luda.polyakova@ukr.net,
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Вступ

Розвиток птахівництва нерозривно пов'язаний із впровадженням інноваційних кормових добавок, які сприяють підвищенню продуктивності птиці, покращенню якості продукції та зниженню її собівартості. Асортимент таких добавок, що застосовуються в годівлі сільськогосподарських тварин, постійно розширюється. До перспективної сировини відносяться продукти, отримані з листя волоського горіха (*Juglans regia*), культура якого поширена майже на всій території України

Методи

Проведено виробничий дослід на курях батьківського стада породи Бірківська барвіста з метою оцінки ефективності введення до раціону 1% сухого листя волоського горіха. Було сформовано дві групи по 200 голів, яких утримували у кліткових батареях з дотриманням стандартних технологічних параметрів впродовж 26 тижнів. На основі отриманих даних виконано економічний аналіз.

Результати

Внесення до раціону курей 1% сухого листя волоського горіха позитивно вплинуло на економічні показники птиці. У дослідній групі відмічено підвищення несучості (на 7 яєць на голову), збереженості поголів'я (99% проти 96%) та виходу інкубаційних яєць (69% проти 65%). Це забезпечило зростання виручки від реалізації яєць на 39,84 тис. грн порівняно з контролем, що частково компенсувало витрати на придбання листя горіха.

Висновки

Застосування 1% сухого листя волоського горіха у годівлі батьківського стада курей забезпечило додатковий економічний ефект 4,47 тис. грн, що підтверджує ефективність і доцільність його використання у виробничій практиці.

Показник	Контрольна група	Дослідна група
Початкове поголів'я	200	200
Збереженість,%	96	99
Несучість на середню несучку, шт.	107,56	114,84
Вал яєць, тис. шт.	21,08	22,85
з них: інкубаційних яєць, тис. шт.	13,70	15,77
товарних яєць, тис. шт.	7,38	7,08
Виручка від реалізації яєць, тис. грн.	310,96	350,80
Витрати корму, кг: - на 1 голову	20,93	20,93
- всього за період	4102,28	4165,07
Витрати горіхового листя, кг	-	41,65
Витрати на корм, тис. грн	49,23	59,56
Загальні витрати на утримання, тис. грн	100,32	110,98
Собівартість 1 інкубаційного яйця, грн	7,32	7,04
Прибуток, тис. грн	210,6	239,8
Економічна ефективність, тис. грн.	-	4,47

ІНТЕНСИВНІСТЬ МЕТАБОЛІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЛІПОСОМАЛЬНОЇ ЕМУЛЬСІЇ В ЇХ РАЦІОНІ

Сірко Ярослав, yasir@ukr.net; Гунчак Алла, a_gunchak@ukr.net;
Кирилів Богдан, kby@ukr.net; Стефанишин Ольга, oliastef@ukr.net
Інститут біології тварин НААН, Львів

Вступ

Застосування жирової добавки для птиці, за умов урахування оптимальних норм введення, є ефективним способом заміни дорогих кормів тваринного походження та зниження собівартості продукції птахівництва. З метою з'ясування ролі субстратів у механізмах засвоєння поживних речовин корму для зменшення викидів кормового компонента у довкілля проведено системні дослідження інтенсивності метаболічних процесів в організмі курчат-бройлерів в умовах віварію ІБТ НААН.

Методи

Курчат 10-добового віку кросу «COBB 500», було розділено на шість груп (по 30 голів) контрольну і п'ять дослідних. Раціони для курчат-бройлерів дослідних груп різнились від контролю якістю та кількістю жиру. Зокрема, на заміну соєвої олії в комбікорм було введено жирову добавку «Емульсія жирних кислот», ТОВ «Екопрофіт». Курчатам усіх дослідних груп додавали до раціону ензимний препарат та замінювали стандартний неорганічний мінеральних премікс сумішшю цитратів елементів.

Результати та обговорення

Встановлено, що у грудних м'язах курчат-бройлерів дослідної групи вміст сирого протеїну в 1,03, глікогену - 1,08 та жиру - 1,16 рази є більшими у порівнянні з контро-лем. Масова частка вологи у м'язовій тка-нині дослідної групи знижується, а частка сухої речовини навпаки збільшується на 0,77%, відносно контролю. Вміст сирого протеїну та жиру у стегнових м'язах дослідної групи був в 1,03 і 1,14, а глікогену в 1,11 рази вищими у порівнянні з контролем. Вміст золи у м'язовій тканині дослідної групи був аналогічним, як у контрольній.

Висновки

При додаванні до раціону ензимного препарату та суміші цитратів і заміни у комбікормі соєвої олії жировою добавкою, не призводить до погіршення хімічного складу м'яса птахів. Підвищується вміст поживних речовин – білка та глікогену, що поліпшує харчову цінність м'яса як харчового продукту. Приріст живої маси курчат-бройлерів свідчить про доцільність використання в годівлі птиці жирової добавки «Емульсія жирних кислот» (ELC).

ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЧНИХ ФОРМ СЕЛЕНУ У ГОДІВЛІ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ

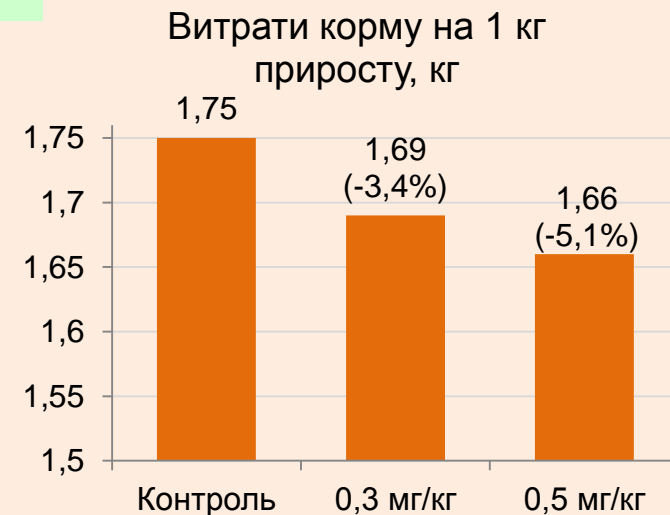
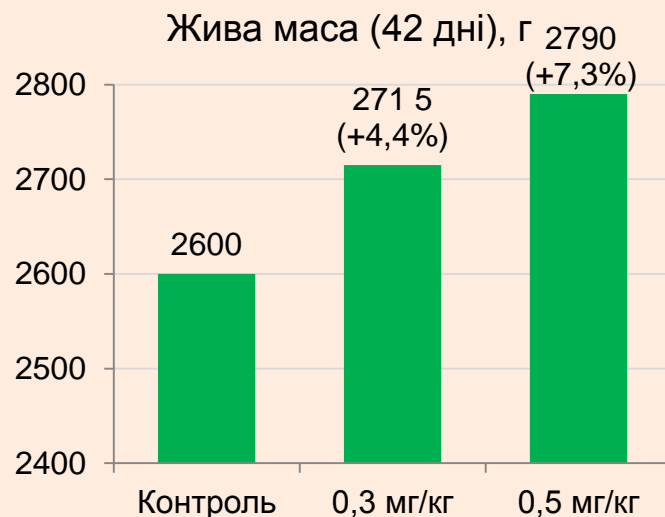
Хабінець Ігор*, аспірант, habiznes92@gmail.com
Вінницький національний аграрний університет

Вступ

Мінеральне живлення є ключовим чинником у забезпеченні росту, імунітету та антиоксидантного статусу птиці. Традиційні неорганічні форми селену мають низьку біодоступність та ризик токсичності. Органічна форма – селенометіонін – відзначається високим рівнем засвоюваності та безпечністю.

Результати

Мета і завдання дослідження

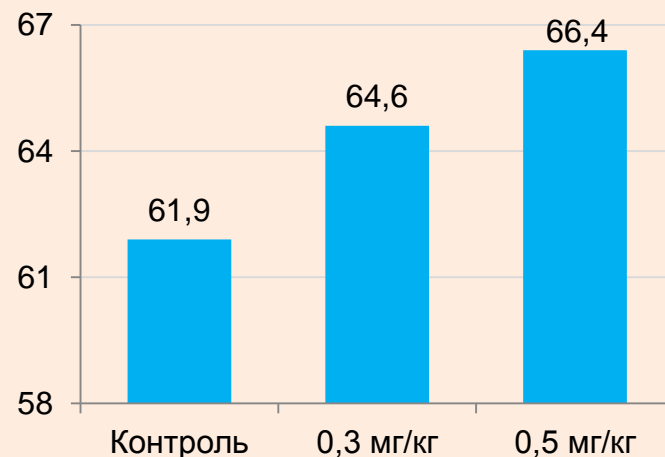
- Визначити вплив різних доз селенометіоніну (0,3 та 0,5 мг/кг).
- Оцінити живу масу, середньодобовий приріст та витрати корму.

Матеріали і методи

- Об'єкт: курчата-бройлери Кобб-500.
- Період дослідження: 42 дні (стартер, гровер, фінішер).
- Групи: контроль (без Se), дослід 1 (0,3 мг/кг), дослід 2 (0,5 мг/кг).
- Кількість: 3 групи по 50 голів.

*Науковий керівник – Новгородська Надія Володимирівна, к. с.-г.наук, доцент, доцент кафедри біоінженерії, біо- та харчових технологій

Середньодобовий приріст, г

Висновки

1. Селен є ключовим мікроелементом, що впливає на антиоксидантний статус та продуктивність бройлерів.
2. Органічна форма – селенометіонін – має вищу біодоступність порівняно з неорганічними солями.
3. Використання 0,3–0,5 мг/кг селенометіоніну підвищує живу масу на 4,4–7,3% та знижує витрати корму.
4. Оптимальна доза – 0,5 мг/кг комбікорму.

ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ПРЕ-СТАРТОВИХ ДІЄТ З ОБМЕЖЕНИМ ВМІСТОМ МІНЕРАЛІВ НА ОБМІН РЕЧОВИНИ ТА БІОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ КРОВІ У КУРЧАТ

Циновий Олексій, tsynovalexvet@ukr.net; Іщенко Юрій, avian@meta.ua
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Вступ. Сучасне сільське господарство постійно прагне до максимізації біологічної ефективності виробництва продуктів харчування, намагаючись оптимізувати економічні показники, потенційний прибуток, підвищити стабільність. Комерційне птахівництво є одним з найбільш ефективних і прогресивно успішних виробництв продуктів харчування, стабільність якого залежить від здатності птахівничої компанії досягати конкурентоспроможних виробничих показників. Використовуючи годівлю «в яйце», а також годівлю птиці відразу після виводу, можна впливати на конверсію корма, здатність дорослої птиці засвоювати мінерали та енергію з кормів, на її стійкість до імунологічних, екологічних та окислювальних стресів.

Результати. Окреслено основні теоретичні засади щодо впливу пре-стартових дієт з обмеженим вмістом мінералів (кальцій та фосфор) на обмін речовин у птиці. Розроблено рецепти кормосумішей для пре-стартових дієт зі зниженим рівнем кальцію та фосфору для годівлі курчат протягом перших 90 годин.

Після зважування на 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 тижні виявлено підвищення маси курчат у дослідних групах у порівнянні з контрольною групою, з високою часткою вірогідності. Збереженість поголів'я в контрольній та першій дослідній групі склала 96,7 %, в другій дослідній групі 98,3 %.

Біохімічні показники сироватки крові у дослідних і контрольних курчат були в межах норми, але рівень практично всіх показників у дослідних групах був вищий, ніж в контрольній, по багатьом показникам – вірогідно вищий. Це вказує на більшу інтенсифікацію метаболічних процесів в організмі курчат в дослідних групах.

Висновок. Виявлені зміни (підвищення маси курчат, вірогідні підвищення по біохімічним показникам), можуть бути опосередковано пов'язані з впливом на складну серію датчиків на поживні речовини, які здатні регулювати експресію генів у відповідь на дисбаланс у надходженні поживних речовин (знижених рівнів кальцію та фосфору) в кормі в перші 5 діб життя. Це свідчить про можливість епігенетичного імпринтингу і харчової адаптації до раціону з низьким вмістом Ca і P.

Матеріали та методи. На даному етапі досліджень нами вивчалася дія пре-стартових дієт з обмеженим вмістом мінералів (кальцій та фосфор) протягом перших кількох днів після вилуплення курчат. Оцінювався вплив зазначених модифікацій живлення на метаболічні процеси в організмі курчат. Дослід проведено на курчатах батьківського стада породи Бірківська барвіста.

Група	Раціон
1 - контроль	Повнораціонний комбікорм (ПК), який містив Ca-1,10; P-0,80
2	ПК з Ca-0,80; P-0,50 протягом перших 90 годин життя
3	ПК з Ca-0,60; P-0,40 протягом перших 90 годин життя

ПЕРЕТРАВНІСТЬ ГІДРОЛІЗОВАНОГО ПІР'ЯНОГО БОРОШНА ПЕРЕПЕЛАМИ

Актуальність теми. Гідролізоване пір'яне борошно є перспективним білковим кормом із високим вмістом протеїну та потенціалом зменшення екологічних ризиків відходів птахівництва, однак його поживність і ефективність залежать від якості сировини та технології виробництва. Основним обмеженням лишається недостатня кількість надійних досліджень щодо його використання для різних видів тварин.

Мета – вивчити перетравність поживних речовин та енергетичну цінність гідролізованого пір'яного борошна молодняку перепелів м'ясного напрямку продуктивності.

Методика дослідження.

Для досліду відбирали по 4 голови молодняку перепелів породи Фараон віком 30 діб (середня маса тіла 225,0 г). Птахи утримувалися в індивідуальних клітках з використанням типових комбікормів для молодняку перепелів. Дослід з вивчення перетравності корму проведено за диференційованою схемою у два послідовні цикли тривалістю 7 діб, попередній та перехідний періоди становили три доби. Перетравність пір'яного борошна вивчалася шляхом заміни частини основного раціону (10 %), в складі якого було 5 % досліджуваного борошна. Пір'яне борошно містило 75,6 % сирого протеїну, 1,9 % сирі клітковини, 1,9 % сирого жиру, 1,4 % БЕР та виготовлялося за технологією НУБіП України.

Умовна поживність гідролізованого пір'яного борошна у перепелів

Показник	Кількість варіантів (n)	Mean ± SEM	SD	CV (%)	Інтерпретація стабільності
Коефіцієнт перетравності, %:					
сирого протеїну	4	79,7 ± 9,48	18,95	23,79	Середній рівень варіації (15-30 %)
сирого жиру	2	72,3 ± 15,80	22,34	30,91	Висока варіація (30-50 %)
сирі клітковини	2	20,3 ± 7,35	10,39	51,08	Дуже висока варіація (> 50 %)
УОЕ = 11,38 МДж/кг					

Черниш Вадим,
vadimchernyshandr@gmail.com
Отченашко Володимир,
otchenashko@nubip.edu.ua
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

Результати та висновки.

Дані щодо видимої перетравності поживних речовин гідролізованого пір'яного борошна, отриманого за патентованою технологією НУБіП України, свідчать про можливість його використання як альтернативного джерела білка (75,6 % сирого протеїну, 1,9 % сирі клітковини, 1,9 % сирого жиру, 1,4 % БЕР). В дослідях на молодняку перепелів встановлено коефіцієнт перетравності сирого протеїну на рівні 79,7 ± 9,48 % із середнім рівнем варіації (23,7 %). Розраховані коефіцієнти перетравності сирого жиру (72,3 ± 15,80 %, CV 30,9 %) та сирі клітковини (20,3 ± 7,35 %, CV 51,08 %) є менш надійними у зв'язку з високою варіацією значень. Розраховане значення уявної обмінної енергії в гідролізованому пір'яному борошні становить 11,38 МДж/кг.

Секція 3. Технології вирощування та утримання,
репродукції птиці

Section 3. Technologies of rearing and keeping,
reproduction of poultry

CONTRIBUTIONS TO ESTABLISHING THE OPTIMAL STORAGE PERIOD FOR HATCHING EGGS OVER A 12-DAY PERIOD

Lungu-Bucșan Anastasia, anastasiabucsan@yahoo.com
Mașner Oleg, mashner.oleg@gmail.com
Caraman Mariana, mcaraman994@gmail.com
PI National Institute for Applied Research in Agriculture and Veterinary Medicine, Republic of Moldova

Introduction: The ultimate goal of this research is to achieve superior results in the incubation process of chicken eggs for meat. These results are directly conditioned by the morphological, physicochemical, and microbiological quality of the eggs placed in the incubators, which in turn is determined by numerous factors, including their freshness.

Based on these considerations, in this paper we set out to establish the physical parameters for storing eggs from the parents of the commercial broiler hybrid "COBB-500," depending on their storage duration.

Materials and methods: The experiment was conducted at the AVI-TOP Incubation Station in Iași, using JAMES WAY incubators. The eggs were stored for 12 days at temperatures of +14°C to +16°C (control batch Lc) and +8°C to +10°C (experimental batch Lexp), with relative humidity of 65–70%, turned 3 times/day, starting on the 4th day.

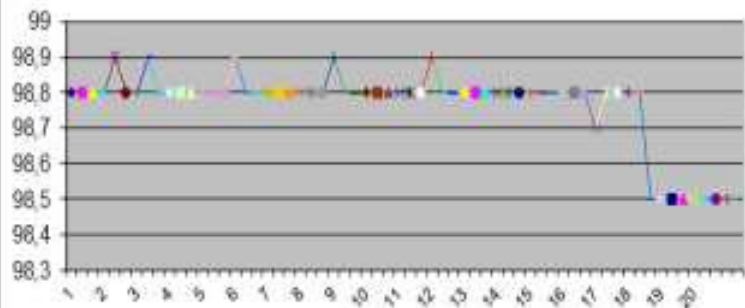
Results:

Egg weight dynamics: The average initial weight of the eggs was 60.21 g (Lc) and 60.48 g (Lexp). After 12 days, weight losses were 0.74% (Lc) and 0.68% (Lexp). At incubation, the eggs in the Lc batch weighed an average of 53.40 ± 0.310 g, and those in the Lexp batch weighed 53.48 ± 0.28 g. Compared to the weight at the end of the storage period, weight losses were 10.66% in the Lc batch and 10.97% in the Lexp batch.

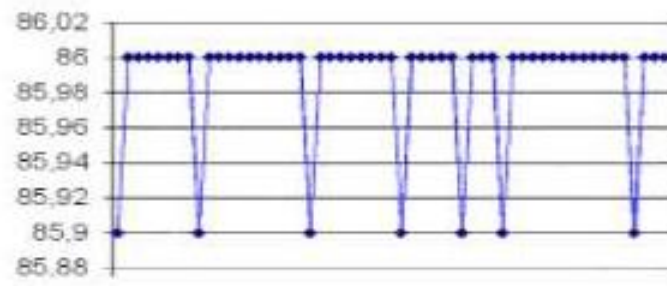
Physical incubation factors: The ambient temperature was kept at a constant 98.8°F, and the relative humidity was kept at a near-constant 86%, maintaining optimal conditions for incubation. The eggs were turned every hour, starting on the first day of incubation. The turning angle was 45°. Turning was suspended when the eggs were transferred to the hatching machine (3 days before hatching).

Incubation and hatching: Fertility rates were similar across batches (~87%). Embryonic mortality was low (0.89–1.19%), and the hatching rate was 79.56% (Lc) and 82.90% (Lexp), indicating favorable incubation conditions. The quality of the chicks was high, over 95%, with no significant differences between batches.

Temperatura de incubație oF

Umiditatea relativa a aerului (%)

Conclusions:

The storage temperature of +8°C to +10°C ensures minimal weight loss and maintains high fertility and hatchability. The 12-day storage period under these conditions is effective for preserving hatching eggs, contributing to superior results in the incubation process.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЗНАЧЕННЯ СТАТІ ЯЄЧНИХ КУРЧАТ В ПЕРІОД ЕМБРІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Каркач Петро, kpm54@ukr.net

Білоцерківський національний аграрний університет

Проблема вибраковування добових півників яєчних порід і кросів та пероеробка їх на мясо-кісткове борошно

Три методи визначення статі успішно завершилися, пройшли фазу розробки і дійшли до практичного застосування в Європі:

Гіперспектральний аналіз «CHEGGY»

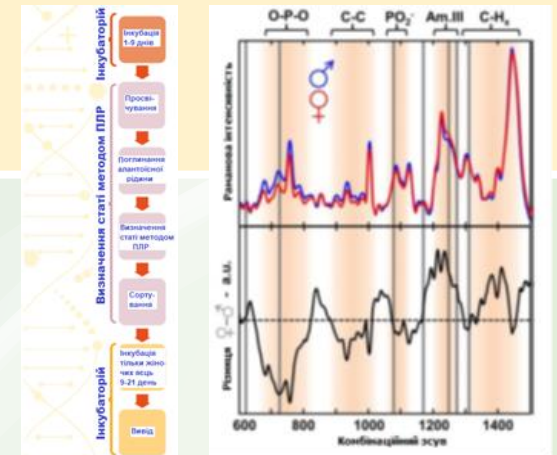
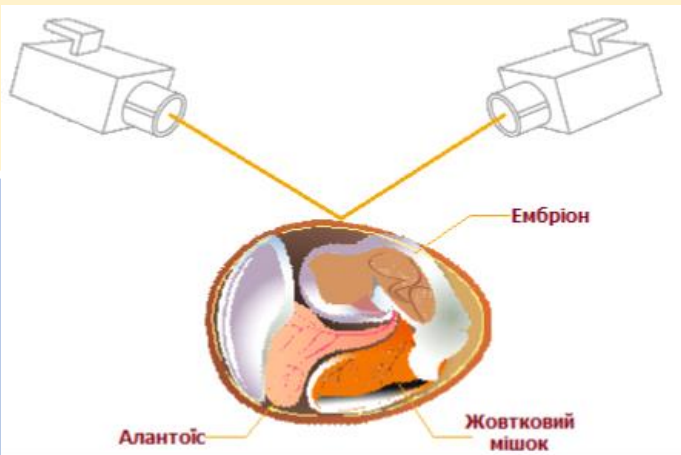
Етапи процесу методу включають: підсвічування яєць в мірній камері знизу; виявлення повітряної камери за допомогою тепловізійної камери; запис спектрів гіперспектральною камерою зверху; аналіз, класифікація та маркування інкубаційних яєць на «жіночі», «чоловічі», «безплідні/нерозвинені»

Ендокринологічне статеве обстеження «Seleggt»

здійснюють шляхом відбору зразків рідини яєць між 13 і 18 днями. Аналізуючи за допомогою імуноферментного аналізу рівень естрадіолу (E2), еструну сульфату (E1S) та тестостерону (T), встановлюють специфічні для статі відмінності в концентраціях у жіночих та чоловічих ембріонів, де точна ідентифікація статі є можливою на 10-й день інкубації.

Аналіз ДНК «PlantEgg»

Метод ПЛР (полімеразної ланцюгової реакції) використовується для визначення відмінностей між двома статями за допомогою відбору невеликої кількості генетичної ДНК, наявної в аллантаїчній рідині, і після ампліфікування за допомогою ПЛР, встановлюють оптичний сигнал, що вказує на жіночу ДНК. У випадку з чоловічою ДНК сигнал не видно.

ЗООТЕХНІЧНІ ПОКАЗНИКИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПОРІД КУРЕЙ КОМБІНОВАНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД РАЦІОНІВ ГОДІВЛІ В СТАРТОВИЙ ПЕРІОД

Рябініна Олена, ryabinina_e@ukr.net; Мельник Володимир; Гуренко Дмитро, gyry1986@gmail.com
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Вступ

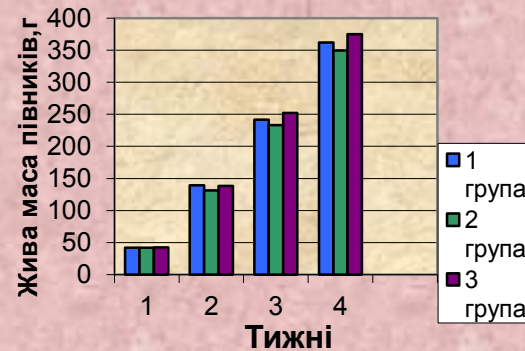
Як альтернативу інтенсивним технологіям виробництва курятини і використанню інтенсивних кросів пропонують перехід на системи вирощування, що покращують благополуччя птиці, як то вільно-вигульна або органічна. При цьому використовують переважно генотипи курчат-бройлерів так званого «повільного» росту або півників комбінованого напрямку продуктивності (м'ясо-яєчних). Іншою проблемою, яка стимулює збільшення уваги до курей комбінованого напрямку продуктивності і дедалі частіше обговорюється суспільством, є щорічне знищення сотень мільйонів непотрібних добових півників яєчних курей. Через низьку продуктивність росту та якість туші відгодівля цих півників на даний час вважається економічно не вигідною, крім того, їх м'ясо не користується значним попитом у споживачів. Кури комбінованого напрямку продуктивності характеризуються високою здатністю адаптуватися до місцевих умов, життєздатністю та стійкістю до хвороб, що особливо важливо для дрібних і середніх виробників.

Мета досліджень

Оцінка відгодівельних якостей півників вітчизняних порід курей комбінованого напрямку продуктивності в залежності від раціонів годівлі.

Методи

Застосовувалися зоотехнічні, зоогігієнічні, економічні та статистичні методи досліджень.

Результати

На експериментальній фермі «Збереження державного генофонду птиці» ДДСП ІТ НААН проведено дослід з вирощування на м'ясо добових півників комбінованого типу продуктивності Бірківських м'ясо-яєчних курей, по 60 гол. у кожній групі, годівля яких здійснюється згідно розроблених раціонів. У досліді півників годували раціонами з різним вмістом сирого протеїну: в стартовий період (1-4 тижні) - 23%, 21,5% і 20%. Кожну групу було розміщено в окремій секції на підстилці за аналогічних параметрів щільності посадки (8 гол./м²), фронту годівлі (12 см/гол.) та напування (5 см/гол.). Як засвідчили отримані результати, у віці 3 і 4 тижні найбільшу живу масу мали курчата 3-ї групи, яких годували раціоном із вмістом сирого протеїну 20 %. Приріст живої маси за 4 тижні у 1-й групі 319,64 г, у 2-й групі 307,39 г та у 3-й групі 332,06 г. Витрати корму на 1 кг приросту живої маси за 4 тижні вирощування у 1-й групі 2,15 кг, у 2-й групі 2,24 кг та у 3-й групі 2,09 кг.

Висновки

Розроблено експериментальні раціони відгодівлі півників комбінованого напрямку продуктивності на м'ясо. За результатами відгодівлі півників в стартовий період різниця за живою масою була статистично вірогідною ($P < 0,05$) тільки між півниками 3-ї і 2-ї груп у віці 3 тижні. Витрати корму на 1 кг приросту живої маси також були найменшими у групі 3: на 2,8 % - менші ніж у 1-й групі і на 6,74 %, ніж у 2-й групі.

ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГОДІВЛІ ПТИЦІ ПРИ ПІДЛОГОВОМУ УТРИМАННІ

Чаплигін Євген, en.chaplihin@snu.edu.ua,

Східноукраїнський національний університет імені В. Даля

Рябініна Олена, ryabinina_e@ukr.net,

Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

У птахівництві в основному застосовується два способи годівлі: сухий і комбінований. За сухого способу годівлі використовують повнораціонні комбікорми або сухі кормові суміші. При комбінованому – у раціони вводять як сухі корми (подрібнене зерно та сухі компоненти), так і вологі суміші (зелень, комбінований силос тощо).

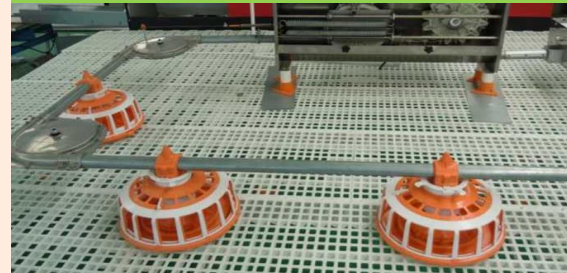
Найбільш прогресивним є використання повнораціонних комбікормів, які виробляються з урахуванням виду, віку, та фізіологічного стану птиці за науково обґрунтованою рецептурою. Це дає змогу ефективно використовувати кормові ресурси, впроваджувати сучасну технологію годівлі птиці і забезпечувати високу продуктивність.

При підлоговому утриманні птиці в більшості країнах світу застосовуються лінії роздавання кормів (труби зі спіраллю) із закріпленими на них годівницями тарілкового типу з різними конструктивними особливостями, які розташовані на доступному для птиці рівні.

При утриманні батьківського стада бройлерів і ремонтного молодняку застосовуються замкнуті контури роздавання кормів або так звані кільцеві лінії. Їх застосування пов'язано з особливостями годівлі даного виду птиці, яка отримує корм в обмеженому об'ємі та за розкладом часу. Тут важливі такі параметри, як дозування корму, швидке роздавання, видача корму у відповідний час.

Лінія роздавання кормів з годівницями тарілкового типу

Кільцева лінія кормороздачі

Овальна годівниця

Овальна годівниця на 16 голів (вигляд зверху)

Кільцеві лінії з тросо-шайбовою системою, де спіраль не прокручується, а проштовхується з великою швидкістю, дають можливість реалізувати всі ці технологічні тонкощі.

Наступним кроком у вдосконаленні системи годівлі ремонтного молодняку бройлерів стало створення принципово нової овальної годівниці. Завдяки овальній формі число кормових місць зросло до 16.

Годівниця оснащена механізмом регулювання кормового зазору по висоті, а також обладнана скобами, що запобігають розгойдуванню годівниці. Внутрішній конус годівниці обладнаний направляючими, по яких корм рівномірно розподіляється по всьому периметру годівниці. Для економічного використання площі підлоги пташника розраховується максимально можлива кількість кормових місць на одній годівниці. Адже чинником, що обмежує розмір стада, що утримується в конкретному приміщенні, є не площа підлоги, а фронт годівлі.

Висновок.

При точному визначенні обсягу споживання корму птицею зустрічаються найбільші труднощі, так як це залежить від таких обставин: порода, вік птиці, рівень продуктивності, якість корму, а також тип обладнання і форма годівниць.

Секція 4. Лікування та профілактика хвороб птиці

Section 4. Treatment and prevention of poultry diseases

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ КОМБІНОВАНОГО ЛІКУВАННЯ ГІСТОМОНОЗУ ІНДИКІВ

ВСТУП

Гістомоноз індиків є одним із найбільш небезпечних протозойних захворювань у птахівництві, що спричиняє значні економічні втрати через падіж птиці, зниження продуктивності та погіршення якості продукції. Збудник — *Histomonas meleagridis*, який уражає печінку та сліпі відростки кишечника, спричиняючи гнійно-некротичні зміни. Хвороба супроводжується порушенням обміну речовин, вираженою імуносупресією та затримкою росту молодняку.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Дослідження проведено на індиках 90-денного віку, спонтанно інвазованих гістомонозом. Птицю поділено на 3 групи:

- Перша дослідна — застосовували експериментальний препарат (толтразуріл + ДМСО + глюкоза) у дозі 0,5 мл та пробіотик «Емпробіо» — 0,8 мл.
- Друга дослідна — до вказаної схеми додавали «Анфлурон» — 0,1 млн МО.
- Контрольна — без лікування.

Кров відбирали на 5 і 15 добу досліду з підкрилової вени. Вивчали еритроцити, лейкоцити, гемоглобін, загальний білок, а також лейкоцитарну формулу.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідити морфологічні та біохімічні показники крові індиків при гістомонозній інвазії та оцінити ефективність комбінованої схеми лікування з використанням імуномодулюючого препарату «Анфлурон».

РЕЗУЛЬТАТИ

Еритроцити: у дослідних групах спостерігали поступове зростання кількості еритроцитів (на 36,7–37,5 % на 15 добу), тоді як у контролі показник залишався низьким.

Лейкоцити: у другій групі вже на 5 добу кількість лейкоцитів зменшилася на 36,2 %, що свідчить про зменшення запалення. У першій групі динаміка була слабшою (14,5 %).

Еозинофіли: у другій групі їх кількість знизилась на 32 % до нормативних значень.

Загальний білок: у другій групі вміст білку зріс на 21,2 % (5 доба) і на 27,4 % (15 доба), що вказує на відновлення білоксинтезуючої функції печінки.

ВИСНОВКИ

Включення імуномодулюючого препарату «Анфлурон» до комбінованої схеми лікування гістомонозу індиків дозволяє:

- швидше нормалізувати кількість лейкоцитів і еозинофілів;
- відновити білковий обмін та знизити імуносупресію;
- підвищити ефективність терапії в цілому.

Отримані результати підтверджують доцільність застосування імуномодулюючих засобів у схемах лікування гістомонозу.

ПОРІВНЯННЯ КЛАСИЧНОЇ ВАКЦИНИ (ШТАМ LASOTA) ТА RECOMBINANT HVT-ВЕКТОРУ В ПРОФІЛАКТИЦІ ХВОРОБИ НЬЮКАСЛА: КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЗМЕНШЕННЯ ВІРУСНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Бойко Віктор, starboyvik21@gmail.com; Петровська Тетяна, petrovska.t.p@lipdak.in.ua
Липкуватівський аграрний фаховий коледж

Вступ

Птахівництво — одна з провідних галузей аграрного сектору України, що забезпечує населення м'ясом і яйцями та має високий експортний потенціал. Ефективність галузі значною мірою залежить від біобезпеки та профілактики інфекцій. Найнебезпечнішою серед них є хвороба Ньюкасла — висококонтагіозна вірусна інфекція, яка завдає значних економічних збитків. Сучасний напрям профілактики передбачає використання нових поколінь вакцин, зокрема рекомбінантних на основі герпесвірусу індички (HVT).

Мета та методи досліджень

Метою дослідження було порівняти ефективність класичних вакцин і рекомбінантних HVT-векторних препаратів проти хвороби Ньюкасла у курчат. Для огляду використані наукові публікації останніх років, що містять дані експериментальних і виробничих досліджень із застосуванням класичних живих та інактивованих вакцин, а також рекомбінантних HVT-векторних препаратів.

Результати

Класичні живі вакцини проти хвороби Ньюкасла формують швидкий імунітет, але часто викликають післявакцинальні реакції та тимчасове зниження приростів. Інактивовані препарати забезпечують триваліший захист, проте потребують повторних ін'єкцій і менш зручні для масового застосування. Рекомбінантні HVT-вакцини з експресією гена F вірусу Ньюкасла дозволяють формувати ранній імунітет після введення *in ovo* або підшкірно в одноденних курчат. Вони одночасно захищають від хвороб Ньюкасла й Марека, забезпечують 57–100 % клінічного захисту та значно знижують вірусне виділення. Такі вакцини є стабільними, безпечними й не потребують повторних масових вакцинацій, що зменшує витрати та стрес у птиці. Водночас ефективність може залежати від умов утримання, штаму та схеми імунізації, тому комбіновані програми залишаються перспективними.

Висновки

Рекомбінантні HVT-вакцини забезпечують високий рівень захисту від хвороби Ньюкасла, не поступаючись класичним препаратам. Їх перевагою є зниження вірусного виділення, що сприяє ефективнішому контролю інфекції у стаді.

Рис 1. Порівняння рівня захисту вакцин

Таблиця 1. Порівняння ефективності вакцин проти NDV

Тип вакцини	Рівень захисту (%)	Зниження вірусного виділення
Класична вакцина	70–85	Помірне
Recombinant HVT-F	85–100	Виражене

А) Poulvac® Procerta® HVT-ND;
Б) Вакцина Ла-Сота Полімун

Рис. 2. Вакцини:

ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ІНДИКІВ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА

Євневич Михайло, mihailev9@gmail.com
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник: д-р вет. наук, проф. Петренко П.П.

Вступ

Індик (*Meleagris gallopavo*) є важливою сільськогосподарською птицею, що забезпечує високоякісне дієтичне м'ясо. В умовах інтенсивного птахівництва виробники індички часто стикаються з паразитарними інвазіями, які знижують прирости маси, викликають розлади травлення та збільшують летальність серед молодняку. Ефективна боротьба з гельмінтозами є невід'ємною складовою ветеринарно-санітарних заходів у сучасному індиківництві

Методи досліджень

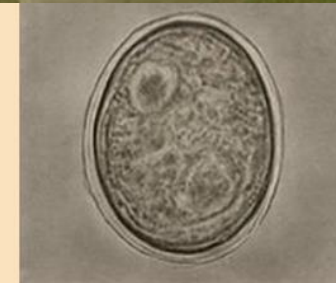
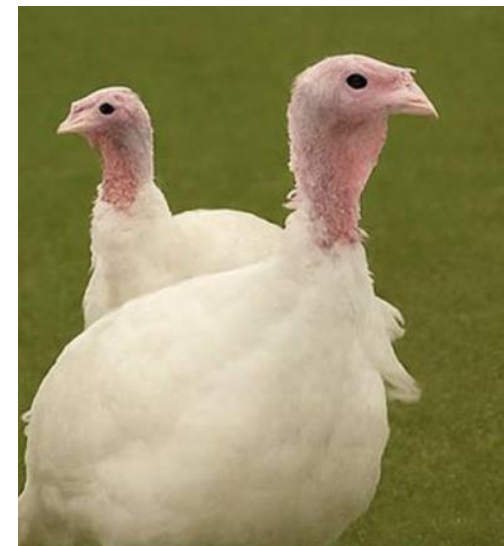
Дослідження проводили у приватних та фермерських господарствах, де утримуються індики різного віку. Для визначення поширеності інвазій використовували методи копроскопії та гельмінтологічного розтину. Було досліджено 125 проб фекалій і проведено розтин 16 індиків. Визначення видового складу гельмінтів здійснювали за морфологічними ознаками з використанням міжнародних довідників із ветеринарної паразитології

Результати

Встановлено, що індики найчастіше заражаються нематодами виду *Heterakis gallinarum*, екстенсивність інвазії становила 65 %, а інтенсивність – 25–115 екземплярів. Біогельмінти не виявлені через утримання птиці в ізольованих умовах. Експериментально підтверджено можливість зараження індиків трематодою *Echinostoma revolutum*, розвиток якої у кишечнику досягає статевої зрілості на 18-й день після зараження. Також серед протозойних інвазій спостерігали поодинокі випадки гістомонозу у молодняку

Профілактика

Ефективна профілактика інвазійних хвороб індиків ґрунтується на дотриманні комплексу ветеринарно-санітарних заходів: регулярній дезінфекції приміщень, плановій дегельмінтизації, своєчасній заміні підстилки, контролі якості кормів і води. Для профілактики рекомендовано застосовувати антигельмінтні препарати на основі альбендазолу, фенбендазолу або левамізолу відповідно до віку птиці та рекомендацій виробника. Важливо не допускати контакту індиків із проміжними господарями – молюсками та дощовими черв'яками, що сприяє перериванню циклу розвитку біогельмінтів

Ascaris lumbricoides

Висновки

Комплексна боротьба з інвазійними хворобами сприяє підвищенню продуктивності індиків і стабільності господарств

НОВІ АСПЕКТИ У ПРОФІЛАКТИЦІ ТА КОНТРОЛІ ХВОРОБИ ГАМБОРО

Марченко Володимир, volodymyr.marchenko.vet.med@gmail.com; Сенюшкін Сергій, sergiy.senushkin@gmail.com

Колечко Аліна, науковий керівник, alinakolechko@gmail.com

Вінницький національний аграрний університет

Вступ

Інфекційна бурсальна хвороба (ІБХ, або хвороба Гамборо) є однією з найсерйозніших інфекцій у сучасному птахівництві. Вона спричиняє масове ураження імунної системи курчат, що призводить до розвитку імуносупресії, підвищення чутливості до вторинних бактеріальних та вірусних інфекцій, зниження продуктивності та значних економічних втрат.

Проблема контролю ІБХ полягає у постійній зміні збудника. Висока генетична мінливість вірусу, особливо у ділянці VP2, спричиняє появу нових варіантних і реасортантних штамів, які здатні обходити імунний захист, сформований традиційними вакцинами. Це ускладнює формування стійкого імунітету у поголів'я та знижує ефективність класичних профілактичних програм.

Проблематика

Контроль інфекційної бурсальної хвороби ускладнюється низкою факторів, серед яких ключовим є висока генетична мінливість збудника. Постійні мутації у білку VP2 та геномна реасортація призводять до появи нових високовірулентних і варіантних штамів, які не нейтралізуються існуючими вакцинами. Це спричиняє часті випадки вакцинального прориву та формування нестійкого імунітету у птиці.

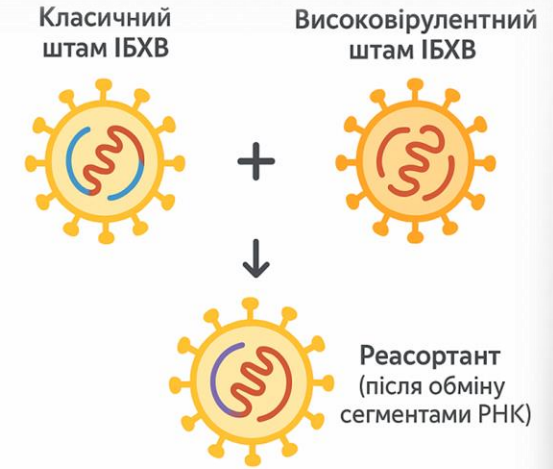
Традиційні живі та інактивовані вакцини забезпечують лише частковий захист і не завжди відповідають сучасним епізоотичним умовам. Використання імунокомплексних чи векторних вакцин зменшує ризики, однак вимагає точного підбору до конкретних польових ізолятів.

Висновки

Інфекційна бурсальна хвороба залишається однією з ключових загроз для світового птахівництва. Її контроль потребує багатовекторного підходу, що поєднує сучасні методи діагностики, адаптивні вакцинальні стратегії та суворе дотримання правил біобезпеки.

Молекулярні технології (RT-PCR, qPCR, NGS) дозволяють не лише виявляти вірус на ранніх етапах, але й відслідковувати генетичні зміни у польових ізолятах. Це забезпечує можливість своєчасно оновлювати програми імунопрофілактики та адаптувати їх під локальні епізоотичні умови.

Перспективними напрямками є використання імунокомплексних та рекомбінантних вакцин, а також новітніх платформ — наночастинкових і mRNA-вакцин, здатних швидко реагувати на появу нових штамів. Їх застосування забезпечує формування стійкішого імунітету та зниження ризику вторинних інфекцій.

Властивості реасортанта

- підвищена патогенність
- зміна антигенних властивостей
- стійкість до імунітету

Методи боротьби

вакцинація сучасними вакцинами

біобезпека

моніторинг та лабораторна діагностика

АКТУАЛЬНІСТЬ БОРОТЬБИ З ЕКТОПАРАЗИТОЗАМИ У ПТАХІВНИЦТВІ ТА ТВАРИННИЦТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вступ

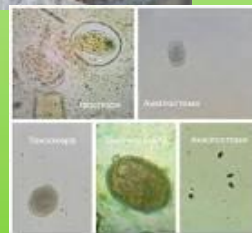
Інвазійні хвороби завдають величезної шкоди тваринництву та птахівництву, становлять велику небезпеку для їх молодняка, так як частіше зустрічаються у вигляді міксінвазії. Екто- та ендопаразитарні захворювання до цього часу залишаються важливою складовою патології тварин та птиці, завдаючи значні економічні збитки спричиняючи загибель та вимушений забій хворих тварин і знижуючи приріст живої маси худоби, значні витрати на лікувально-профілактичні заходи. Так, при аскаридiosis курей знижуються прирости маси на 30-50 %, несучість на 20-40 %.

Наливайко Людмила, l.nalivayko@snu.net; Івлева Оксана, o.ivleva@snu.net

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

Рябініна Олена, ryabinina_e@ukr.net

Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Методи боротьби з ектопаразитами

- ✓ Запропоновано багато засобів профілактики й лікування, але частина з них **втрачає ефективність** через **резистентність паразитів**.
- ✓ Основним методом залишається **хімічний**, зокрема застосування **піретроїдів**, проте їх дієвість знижується.
- ✓ Необхідно розробляти **нові препарати** — високоефективні, **екологічно безпечні** та адаптовані до сучасних умов.
- ✓ Ефективна боротьба можлива лише в межах **науково-обґрунтованої системи заходів**, спрямованої на зниження поширення збудників інвазійних хвороб.

Висновок

Значне розповсюдження інвазійних захворювань, недостатня вивченість регіональних особливостей епізоотичного прояву, відсутність науково обґрунтованої інтегрованої системи заходів захисту тварин від збудників інвазій, за сучасних умов господарювання, зумовлюють актуальність даного напрямку досліджень.

Механізми дії паразитів

Паразити впливають на організм через декілька основних механізмів:

Механічне ушкодження тканин і органів

Інтоксикація — виведення токсичних продуктів життєдіяльності

Порушення обміну речовин, розвиток гіпо- та авітамінозів через конкуренцію за поживні речовини

Найбільших збитків у птахівництві завдають **ектопаразити**, які активно поширюються на птахофабриках, фермах і в приватних господарствах. Вони спричиняють: зниження живої маси, зменшення несучості, затримку росту молодняка, погіршення якості продукції. Кліщ **D. gallinae** також становить загрозу для здоров'я людини. Зараження призводить до **дерматологічних уражень** — гамазоїдозів, особливо серед осіб, що живуть або працюють поруч із птицею.

БАКТЕРИЦИДНІ ВЛАСТИВОСТІ ПІДКИСЛЮВАЧА «АКВАСАН» ДЛЯ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ

Перкій Юрій¹, yperkiy@ukr.net; Кухтин Микола², Болтик Наталія¹

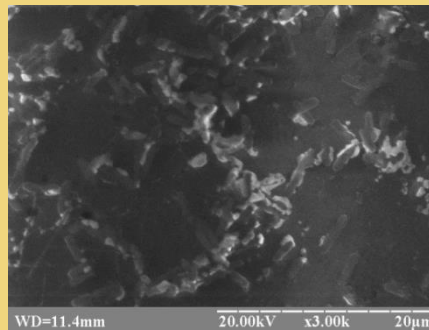
¹Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН

²Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

Вступ. Для збереження поголів'я та підвищення продуктивності курчат замість кормових антибіотиків усе частіше у птахівництві використовують підкислювачі на основі органічних та неорганічних кислот. Науковцями ТДС ІВМ НААН було створено дослідний варіант підкислювача для годівлі курчат-бройлерів «Аквасан». У склад підкислювача входять мурашина кислота – 30 %, ортофосфорна кислота – 15 %, молочна кислота – 20 %, пропіонова кислота – 20 %, моно-дигліцериди масляної кислоти – 1,3 %, міді сульфат – 0,16 % і вода до 100 %.

Мета. Дослідити мінімально інгібуючу концентрацію підкислювача «Аквасан» на тест-культури мікроорганізмів.

Методи. Визначення мінімальної інгібуючої концентрації підкислювача «Аквасан» проводили з використанням тест-культур мікроорганізмів *Staphylococcus aureus* ATCC 25923, *Escherichia coli* 055K59 №3912/41 та *Candida albicans* ATCC 885-653. Культури попередньо перевірили на стійкість до температури, фенолу і хлораміну.

E. coli у мікробній біоплівці на абіотичній поверхні

Результати. Дослідження показали, що мінімальна інгібуюча концентрація підкислювача «Аквасан» для годівлі курчат-бройлерів на бактерії *S. aureus* становила 4 % за експозиції 10 і 30 хв, на мікроорганізми *E. coli* – 0,52 % протягом 10 хв дії розчину і 0,096 % протягом 30 хв, а на тест-культури мікроорганізмів *C. albicans* – 4 % протягом 10 хв і 2 % протягом 30 хвилин. У присутності білка бактерицидна дія підкислювача на мікроорганізми *S. aureus* знижується у 1,7 раза, на бактерії *E. coli*, в середньому, у 2,8 раза, а на *C. albicans* – у 1,8 раза.

Встановлено, що 0,1 % робочий розчин підкислювача «Аквасан» протягом 2 год експозиції призводив до зменшення щільності мікробних біоплівки усіх тест-культур мікроорганізмів на абіотичних поверхнях у 1,4–1,7 раза ($p \leq 0,01$). Водночас, кількість культур *S. aureus* у мікробних біоплівках зменшувалася у 1,5 раза ($p \leq 0,001$), *E. coli* – у 621 раз ($p \leq 0,001$) і *C. albicans* – у 3,2 раза ($p \leq 0,001$). Застосування підкислювача «Аквасан» дозволить проводити санацію води та системи напування курчат у пташнику.

Висновки. Встановлено, що застосування підкислювача «Аквасан» у концентрації 0,1 % для випоювання буде проявляти згубну дію на умовно-патогенні мікроорганізми колиформної групи в шлунково-кишковому тракті птиці. Тест-культури мікроорганізмів *S. aureus* та *C. albicans* виявилися досить стійкими до розчину підкислювача навіть у 2 % концентрації.

ГЕНЕТИЧНА ПОДІБНІСТЬ ГЕНІВ ГЕМАГЛЮТИНІНУ ІЗОЛЯТУ ВІРУСУ ГРИПУ ПТИЦІ Н5N3

Ткаченко Семен, Seмен270181@gmail.com;
Рула Олександр, aleksrula75@gmail.com;
Музика Денис, dmuzyka77@gmail.com
ННЦ «ІЕКВМ», м. Харків

Мета роботи - вивчити спорідненість генів гемаглютиніну унікального ізоляту вірусу грипу Н5N3, виділеного на території України від брижача, з такими, що були виділені на території інших країн.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Вірусологічні дослідження отриманих проб з метою ізоляції гемаглютинуючих вірусів проводили згідно вимогам Всесвітньої організації здоров'я тварин (ВОЗТ) на курячих ембріонах 9-10 добової інкубації. Ідентифікацію проводили згідно рекомендацій ВОЗТ в РЗГА з використанням референтних до вірусів грипу підтипів Н1-Н16 та пташиних авуловірусів (aAVV) 1-4 та 6-9 серотипів сироваток (виробництва Veterinary Laboratories Agency (м. Вейбридж, Велика Британія), Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie (м. Венеція, Італія) та ННЦ «ІЕКВМ» (м. Харків, Україна). Секвенування проводили за допомогою комерційного набору «ABI Prism Terminator Kit» (Applied Biosystems, США) з використанням генетичного аналізатору ABI-3000 DNA (ABI Prism, США). Отриману генетичну послідовність конструювали і аналізували за допомогою програмного пакету DNASTar LaserGene (DNASTar Inc., США). Вирівнювання гену гемаглютиніну досліджуваного ізоляту разом із 29 гомологічними послідовностями, опублікованими в базі даних GenBank, проведено за допомогою відкритого програмного забезпечення MAFFT. Філогенетичний аналіз нуклеотидних послідовностей проводили за допомогою програми Mega 11 методом Neighbor Joining за бутстреп-підтримки 1000. Вивчення відсотку спорідненості проводили також за допомоги програми Mega 11.

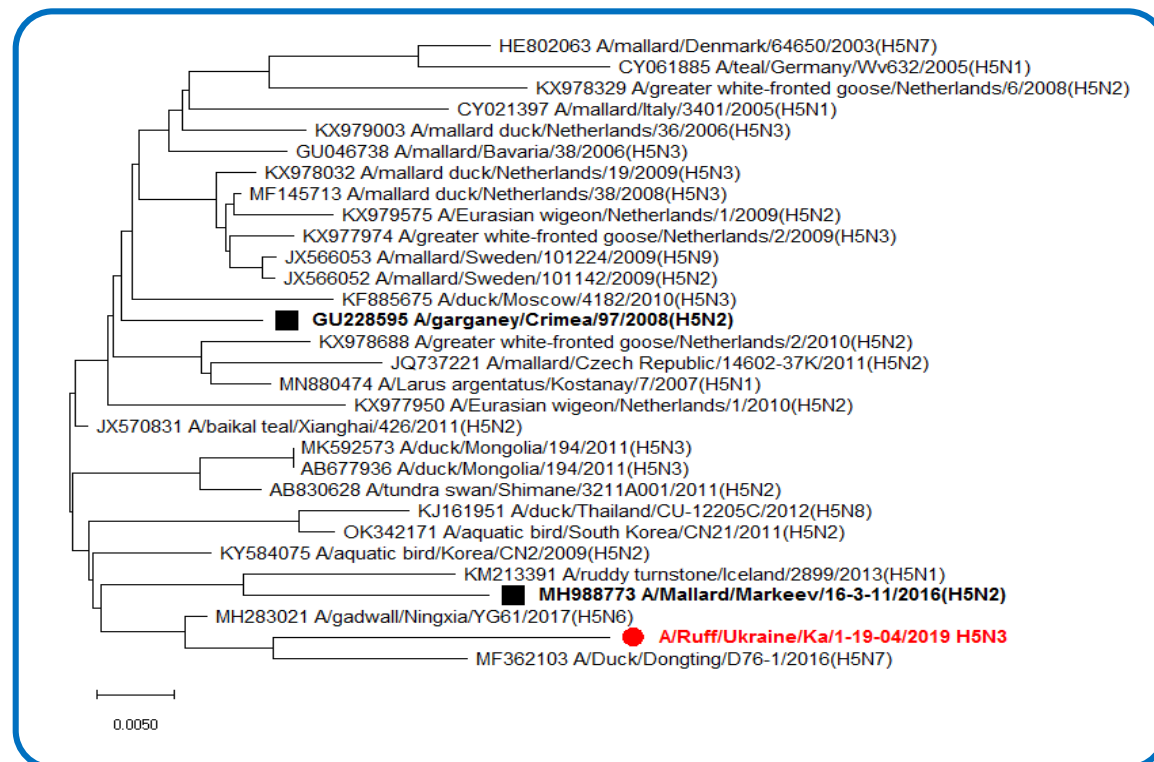
ВИСНОВКИ

Для раннього виявлення вірусів грипу птиці типу А, що поширюються в країні, необхідний постійний моніторинг серед свійських та водоплавних птахів.

РЕЗУЛЬТАТИ

За результатами філогенетичного аналізу встановлено, що він розташований в кластері вірусів грипу птиці типу А, які циркулюють в Азії. Український вірус має 96,81% подібності за нуклеотидною послідовністю гену гемаглютиніну до високопатогенного вірусу грипу підтипу Н5N6. У той же час він на 94-95% за нуклеотидною послідовністю гену гемаглютиніну подібний до низькопатогенних вірусів, які циркулювали в Європі в 2008-2012 роках.

Результати секвенування ізоляту брижач/Україна/Ка/1-19-04/2019 (виділено червоним кольором). Також наведено ще два ізоляти, виділені на території України (чорним кольором).

СИНЕРГІЯ ВІРУСІВ І БАКТЕРІЙ: РОЛЬ ВТОРИННОЇ ІНФЕКЦІЇ ПРИ ПТАШИНОМУ ГРИПІ

Ушкалов Артем, vetdocman@gmail.com,
ННЦ «Інституту експериментальної і клінічної
ветеринарної медицини» НААН

Наявність генетичного матеріалу збудника високопатогенного грипу птиці (тип А, H5N1) підтверджено за протоколами, рекомендованими WHOAN

Результати дослідження чутливості до антибіотиків показали, що виділена культура *Staphylococcus aureus* стійка до антибактеріальних препаратів групи цефалоспоринів, макролідів, нітрофуранів, фторхінолонів; виділена культура *Escherichia coli* виявилася стійкою до цефалоспоринів і макролідів.

Аналіз отриманих даних дав підстави віднести досліджувані ізоляти до мультирезистентних (МДР).

Важливо - дані анамнезу не підтверджують застосування протимікробних засобів у домогосподарстві, де реєстрували загибель птиці від високопатогенного грипу.

Результати проведених досліджень вказують на певну участь бактеріальних патогенів, зокрема ізолятів *Escherichia coli* та *Staphylococcus aureus* з множинною стійкістю до антибіотиків, при виникненні спалаху грипу птиці зумовленого вірусом грипу type А, H5N1.

Одержані результати вказують на ризики поширення бактеріальних патогенів з множинною стійкістю до антибіотиків при спалахах грипу птиці, що несе потенційну загрозу для персоналу, власників та споживачів/відвідувачів.

Залишається недостатньо вивченим питання ролі бактеріальної патогенної мікрофлори в епідемічному процесі високопатогенного грипу птиці.

Секція 5. Економіка та менеджмент у птахівництві
**Section 5. Economics and management in poultry
farming**

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Бендасюк Олег, obendasiuk@gmail.com
Інститут ветеринарної медицини НААН

Вступ

Військова агресія РФ завдала значних екологічних та економічних втрат даному сегменту ринку і спричинила низку нових викликів, які впливають, як на макроекономічні показники АПК в цілому, так і на показники ефективності окремих підприємств. У процесі повоєнного відновлення галузі проведення заходів спрямованих на підвищення показників економічної ефективності виробництва, повинні враховувати і дотримуватися його екологічної складової - організацію раціонального використання наявних природних ресурсів, захист навколишнього середовища від забруднення тощо.

Результати

Основними шляхами подолання економічної та екологічної кризи у процесі виробництва продукції птахівництва мають стати заходи спрямовані, перш за все, на: проведення швидкої модернізації виробництва; розвиток органічного птахівництва; запровадження державних програм підтримки ведення екобезпечного виробництва; залучення і

надання фінансової підтримки, в тому числі і міжнародних ресурсів на відбудову зруйнованих підприємств та інфраструктури; відновлення системи екологічного моніторингу; створення мобільних біолабораторій відновлення ветеринарно-санітарного контролю.

Швидкому відновленню галузі і зміцненню її конкурентних переваг як на національному, так і на міжнародному ринках сприятиме: здійснення структурних організаційно-технологічних змін у діяльності птахівничих підприємств; удосконалення механізму одержання відповідних дозволів на експорт продукції; впровадження інноваційних технологій у сфері утримання птиці, переробки м'яса та яєць відповідно до стандартів ЄС; посилення контролю за захворюванням тварин та дотримання стандартів якості у виробництві харчових продуктів; перехід на ресурсо- та енергозберігаючі технології та ін.

Основні еколого-економічні виклики птахівництва в умовах воєнного стану

Категорія	Виклики	Наслідки
Економічні	<p>Пошкодження виробничих об'єктів, інфраструктури та логістики</p> <p>Дефіцит паливно-мастильних матеріалів та перебої з електропостачанням пального</p>	<p>Падіння обсягів виробництва, що призводить до втрати ринків збуту;</p> <p>Подорожчання та перебої з постачанням кормів, ветеринарних препаратів та вакцин;</p> <p>Підвищення плати на енергоносії</p> <p>Порушення технологій у процесі виробництва продукції</p>
Екологічні	<p>Накопичення та порушення технологій зберігання посліду, порушення санітарно-епідеміологічних норм</p> <p>Скорочення контролю за використанням антибіотиків, дефіцит ветеринарних препаратів</p>	<p>Викиди парникових газів і, як наслідок, забруднення повітря, ґрунтів і вод органічними відходами, що призводить до надлишку нітратів і фосфатів у ґрунтах, евтрофікації водойм через змив добрив і посліду, зниження якості питної води;</p> <p>Ризик виникнення епізоотичної ситуації, загроза розвитку антибіотикорезистентності;</p> <p>Відсутність моніторингу та контролю за використанням, зберіганням та утилізацією ветпрепаратів</p>

Висновок

В період повоєнного відновлення галузі птахівництва, необхідним є, перш за все, забезпечення продовольчої безпеки країни та дотримання балансу між економічною ефективністю виробництва та екологічною відповідальністю, з метою зменшення негативного впливу на навколишнє середовище. При цьому, слід відмітити, що виробництво продукції птахівництва потребує комплексного та системного підходу, який повинен ґрунтуватися на дотриманні еколого-економічних складових, ґрунтуватися на впровадженні новітніх інноваційних технологій, раціональному природокористуванні та суттєвої державної та міжнародної підтримки тощо.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА КРАФТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Гарник Людмила, milla.garnyk@gmail.com; Катеринич Олег, katerinich@ukr.net; Ісіченко Наталя, isichenko.natasha@gmail.com

Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Ринковий контекст

Сучасний ринок харчових продуктів характеризується зростанням попиту на нішеву продукцію з доданою вартістю. У птахівництві це проявляється у розвитку органічних систем виробництва, а також у зростанні сегментів кошерної та халяльної продукції.

Органічна продукція

Дотримання екологічних стандартів утримання птиці, годівлі та ветеринарного обслуговування без антибіотиків і стимуляторів росту. Законодавча база гармонізована з регламентами ЄС.

Кошерна продукція

Відповідність релігійним приписам юдаїзму щодо умов забою, переробки та сертифікації. Українські підприємства вже отримали кошерні сертифікати для експорту.

Халяльна продукція

Дотримання норм ісламу із специфічними методами забою та відсутністю заборонених домішок. Україна експортує до країн Перської затоки та Північної Африки.

Порівняльний аналіз перспектив

- **Органік**
- **Орієнтація:** екологічність, висока ціна, платоспроможний споживач
- **Перспективи:** ЄС, внутрішній ринок

- **Кошер**
- **Орієнтація:** екологічність, висока ціна, платоспроможний споживач
- **Перспективи:** ЄС, внутрішній ринок

- **Халяль**
- **Орієнтація:** екологічність, висока ціна, платоспроможний споживач
- **Перспективи:** ЄС, внутрішній ринок

Ключовий висновок

Крафтове виробництво птахівницької продукції в Україні має значні перспективи завдяки поєднанню екологічних стандартів, релігійних норм та високої якості продукту. Розвиток органічного, кошерного та халяльного сегментів може стати важливим напрямом диверсифікації експорту.

Необхідні умови розвитку

Удосконалення законодавчої бази
Підвищення обізнаності виробників та споживачів
Інтеграція у міжнародні сертифікаційні системи
Задоволення зростаючого внутрішнього попиту

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПТАХІВНИЦТВІ

Ісіченко Наталя,
isichenko.natasha@gmail.com
Державна дослідна станція
птахівництва ІТ НААН

Вступ. Використання інформаційних технологій у птахівництві охоплює широкий спектр рішень: від систем моніторингу мікроклімату до генетичних баз даних і програм для прогнозування продуктивності. Світовий досвід демонструє, що інтеграція сенсорів, алгоритмів штучного інтелекту та хмарних платформ у систему управління стадами забезпечує підвищення продуктивності та рентабельності виробництва.

Мета дослідження – проаналізувати сучасні напрями застосування інформаційних технологій у птахівництві та узагальнити практичний досвід їх впровадження в Україні й світі для підвищення ефективності виробництва, збереження генофонду та забезпечення сталого розвитку галузі.

Методи досліджень. У роботі використано методи аналітичного огляду наукових джерел і сучасних практик застосування інформаційних технологій у птахівництві. Аналіз проведено за ключовими напрямками: автоматизація годівлі, сенсорний моніторинг середовища й поведінки птиці, створення генетичних баз даних, застосування алгоритмів машинного навчання, а також практичні приклади впровадження цифрових рішень в Україні та світі.

Результати. Одним із пріоритетних напрямів є смарт-годовля – автоматизовані системи, що завдяки сенсорам і алгоритмам прогнозування забезпечують точне дозування корму відповідно до потреб птиці. Це дає змогу оптимізувати конверсію корму, знизити витрати та поліпшити здоров'я птиці.

Другим важливим блоком є сенсорні технології та цифровий моніторинг. Мережі сенсорів і системи комп'ютерного зору забезпечують постійний контроль за мікрокліматом, відстежувати стан птиці в режимі реального часу. Вони дозволяють виявляти поведінкові аномалії птахів на ранніх стадіях і прогнозувати можливі відхилення, що знижує ризики спалахів хвороб, підвищує рівень біобезпеки і зменшує втрати.

Важливим інструментом стають генетичні бази даних, що консолідує інформацію про породи, лінії та продуктивність.

Інформаційні системи зберігають великі масиви даних про продуктивність і родоводи, забезпечуючи селекційний облік. Це спрощує планування селекційної роботи і підтримання генофонду. Використання алгоритмів штучного інтелекту для аналізу цих геномних та фенотипових даних дає змогу більш точно прогнозувати продуктивність та прискорювати генетичний прогрес

Висновок. Застосування інформаційних технологій у птахівництві відкриває нові можливості для підвищення продуктивності та якості продукції, збереження біобезпеки й оптимізації витрат. Найбільш перспективними напрямками є смарт-годовля, цифровий моніторинг та використання ШІ у селекції та управлінні. Приклади успішних світових і українських практик підтверджують, що цифровізація стає необхідною умовою сталого розвитку галузі.

ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНОФОНДУ

Катеринич Олег, katerinich@ukr.net; Гарник Людмила, milla.garnyk@gmail.com; Комар Тетяна, tanyakomar7@gmail.com;
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Збереження генетичних ресурсів тваринництва (генофонду) є ключовим елементом продовольчої безпеки та економічної стабільності. Генетичне різноманіття формує базу для селекційної роботи, дозволяє адаптувати виробництво до зміни клімату та знижує ризики, пов'язані з епідеміями і скороченням продуктивності.

Порівняльна оцінка основних критеріїв збереження генофонду у світі та в Україні

Критерій	Світовий досвід	Україна
Основні інституції	FAO, ILRI, OECD, GEF, європейські кріобанки	НААН, Інститут тваринництва, Державна дослідна станція птахівництва Інституту тваринництва, локальні кріобанки
Пріоритети	Кріобанки, адаптація до кліматичних змін, ринки генетики	Збереження аборигенних порід, підтримка молочного і м'ясного скотарства
Фінансування	Міжнародні програми, державні субсидії	Обмежене державне фінансування, наукові гранти
Основні виклики	Глобалізація ринків, епідемії, кліматичні зміни	Військові дії, скорочення поголів'я, нестача ресурсів
Економічна оцінка	Вартість збереження значно нижча за відновлення	Кріобанки лише формуються, потребують підтримки

Щоб збереження генофонду дійсно було економічно ефективним, існують певні умови й виклики:

- **фінансова підтримка та інвестиції:** багато місцевих і аборигенних порід утримуються у низьковитратних господарствах, власники яких не мають достатніх ресурсів для проведення селекційної роботи чи генотипування;
- **інфраструктура:** функціонування біобанків, лабораторій для генетичних досліджень і налагоджена логістика збору та зберігання генетичного матеріалу;
- **політика та регулювання:** наявність законодавчої бази щодо збереження генофонду, систем стимулів, визначення прав власності на генетичний матеріал і доступу до міжнародних програм;
- **часовий горизонт:** значна частина вигод від збереження проявляється лише через десятиліття, що може не відповідати очікуванням комерційних виробників, орієнтованих на короткострокову рентабельність;
- **ризик технологічних та екологічних змін:** зміни ринку, спалахи хвороб, а також кліматичні чи екологічні зрушення можуть впливати на «цінність» окремих ознак або цілих порід.

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВИХ ЯЄЦЬ ЗА РІЗНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

Комар Тетяна, tanyakomar7@gmail.com;
Гарник Людмила, milla.garnyk@gmail.com;
Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

Ключові тенденції розвитку

Кліткове обладнання

Домінуюча технологія протягом майже століття. Забезпечує високу щільність посадки та максимально ефективно використання виробничих площ

Альтернативні системи

Підлогові, вільно-вигульні та органічні системи набувають поширення через вимоги до добробуту тварин та попит на "еко-яйця"

Міжнародний досвід розвитку

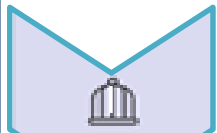
Західна Європа - активне впровадження систем «збагачені клітки», які поєднують економічну ефективність із покращенням добробуту тварин. Виробничі результати лише на 5–7 % нижчі, ніж у традиційних клітках

США - Понад 70% виробництва в кліткових системах, але швидко зростає сегмент "cage-free", підтримуваний великими ритейлерами та законодавчими ініціативами.

Азія - Кліткові технології залишаються домінуючими в Китаї та Індії через високу щільність населення та потребу здешевлення виробництва.

Перспективні напрями для України

•ЗБАГАЧЕНІ КЛІТКИ.

- Перехід до збагачених кліток із частковим вільним доступом до гнізд і сідал

•ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО

- Розвиток органічного виробництва яєць для експорту у країни Європейського Союзу

•ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ.

- Впровадження цифрових технологій моніторингу продуктивності для зменшення витрат кормів

ЕКОНОМІЧНІ ПРОГНОЗИ ОЕСД/FAO (2023-2033)

Собівартість виробництва яєць зростатиме під впливом дорожчання кормів та енергоносіїв, але ефективні технології дозволять утримувати рентабельність на рівні 12-15%

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РІЗНИХ ТЕРМІНІВ ВІДГОДІВЛІ М'ЯСО-ЯЄЧНИХ ПІВНИКІВ

Панькова Світлана, pankova_sm@i.ua

Державна дослідна станція птахівництва ІТ НААН

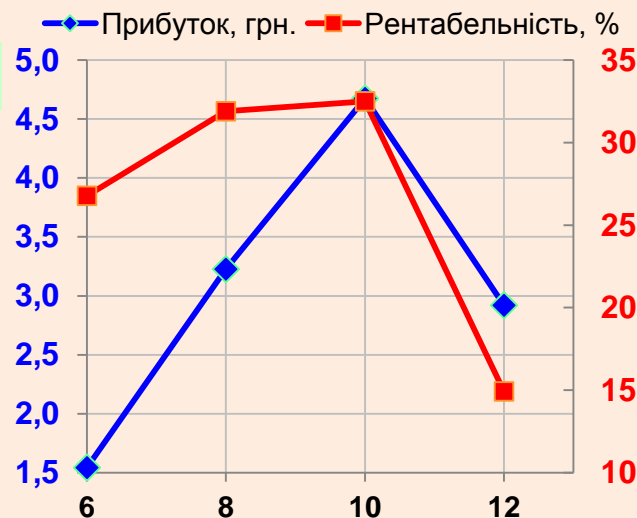
Вступ

У сучасному птахівництві важливим завданням є підвищення ефективності виробництва продукції шляхом оптимізації технологічних процесів. Одним із ключових напрямів є визначення доцільного терміну відгодівлі півників м'ясо-яєчного напрямку, оскільки саме цей чинник істотно впливає на витрати кормів, собівартість продукції та кінцевий економічний результат.

Мета дослідження – визначити економічну ефективність вирощування півників м'ясо-яєчного напрямку залежно від тривалості відгодівлі та встановити оптимальний термін їх реалізації.

Динаміка прибутку та рентабельності залежно від терміну відгодівлі

Методи

Дослідження проведено на півниках м'ясо-яєчного напрямку продуктивності, вирощуваних на м'ясо впродовж 6, 8, 10 та 12 тижнів. Всього було посаджено на відгодівлю 60 голів. Обліковували збереженість поголів'я, живу масу, витрати комбікорму. За цими даними розраховували економічні показники: валовий вихід м'яса у живій вазі, його собівартість, виручку від реалізації, рентабельність та індекс м'ясної продуктивності.

Висновок

За результатами відгодівлі оптимальний термін реалізації півників м'ясо-яєчного напрямку становить 10 тижнів, оскільки саме в цей період досягається найвища економічна ефективність за поєднанням продуктивних та фінансових показників.

Результати

Збереженість молодняку протягом 14–17 тижнів була високою (95,2–95,6 %) і практично не відрізнялася між групами базового та нового відбору. Динаміка росту також залишалася подібною: середньодобові прирости за 14 тижнів становили 15,6–15,8 г. У 17 тижнів жива маса молодок досягала 1,77 кг у базовій групі і 1,79 кг у новій, що свідчить про відсутність істотної різниці. Однак при деталізації за класами матерів у новій групі відзначено перевагу молодняку від 1 класу: його жива маса становила 1,87 кг, що на 4,1–7,3 % перевищувало показники інших класів. Вихід кондиційної молодки за нового відбору був дещо вищим (85,4 % проти 84,6 % у базовому), а в розрізі класів варіював від 85,1 до 85,9 %.

Основні економічні показники відгодівлі півників

Тижні	Жива маса, кг	Витрати корму на 1 голову, кг	Собівартість 1 кг м'яса в живій вазі, грн.	Індекс м'ясної продуктивності
6	1,22	2,69	78,9	126,3
8	2,02	4,72	83,4	151,1
10	2,89	7,29	83,0	160,6
12	3,46	10,38	95,7	131,3